Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак!

Туркистон

1925 йилдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИНИНГ ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ГАЗЕТАСИ

2000 йил 8 декабрь, жума. №97-98-99-100 (14382)

Президент Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Конституциясининг 8 йиллигига бағишланган тантанали маросимда сўзлаган нутқи

Ассалому алайкум, азиз ватандошлар!

Аввало, барчангизни, бутун халқимизни бугунги қутлуғ сана - ҳаётимизнинг Асосий Қонуни бўлмиш Ўзбекистон Конституциясининг саккиз йиллик байрами билан чин қалбимдан самимий муборакбод этаман.

Мана шу фурсатдан фойдаланиб, рухсатингиз билан, Конституциямиз ҳақидаги баъзи бир фикр-мулоҳазаларимни билдирмоқчи эдим.

Қадрли дўстлар!

Ҳақиқатан ҳам, Конституциямизнинг ҳаётимиз ривожида, Ватанимиз ва халқимиз тақдирида кундан-кунга аҳамияти ортиб бораётганини ҳеч ким инкор этолмайди.

Мустақил тараққиёт ва истиқлол йўлида, янги жамият, эркин ва фаровон ҳаёт қуриш йўлида қанча кўп тажрибага эга бўлаётган эканмиз, илгари учрамаган оғир, ўта мураккаб синов ва ҳаёт тўфонларини енгиб, пешона теримизни тўкиб, янги марраларни қўлга киритиб эзгу орзу-ниятларимиз сари қадам қўяётган эканмиз, ҳеч шубҳасиз - бунга ҳеч қандай шубҳа йўқ - барчамиз учун муқаддас ва азиз бўлмиш Ўзбекистон заминида яшаётган ва меҳнат қилаётган инсонлар учун муҳим бир ҳақиқат тобора аниқ ва равшан бўлиб бормоқда.

Бу ҳақиқат шундан иборатки, эришган ютуқларимизнинг, бугун кечаётган тинч ва осуда ҳаётимизнинг, эртанги кунимизга бўлган ишончимизнинг, халқаро майдонда ортиб бораётган обрў-эътиборимизнинг негизида Конституциямиз белгилаб, муҳрлаб берган қонуний ва ҳуқуқий асослар тургани ва уларни оғишмай ҳаётимизга татбиқ этаётганимиз мужассамдир.

Конституциянинг ҳаётимиздаги ўрни ва аҳамияти ҳақида гапирар эканмиз, мана шу фурсатдан фойдаланиб, эътиборингизни яна бир масалага қаратмоқчиман.

Маълумки, дунёдаги ривожланган демократик давлатларда ҳеч бир фуқаро, ҳеч бир одам ўз ижтимоий-шахсий ҳаётини, ўз қонуний манфаатларини ҳимоя қилишни Конституциясиз тасаввур этолмайди.

Бошқача айтганда, улар кундалик ҳаётида Конституция белгилаб берган қоида ва ҳуқуқларга тез-тез мурожаат қилиб туради. Конституцияга ўзининг таянчи ва суянчи деб қарайди.

Минг афсуски - бу сир эмас - кўпчилигимиз Конституциянинг маъно-мазмунини яхши билмаймиз, уни синчиклаб ўрганмаймиз.

Ваҳоланки, агар Конституциямизнинг моҳиятига кириб борсак, мағзини чақсак, бугун олдимизда турган кўпгина саволларга, муҳим муаммоларни ечишда жавоб топишимиз мумкин.

Бу фикрнинг тасдиғи тариқасида бир мисол келтирмоқчиман.

Шўро давридаги Ўзбекистон ССР Конституциясида инсон манфаатларидан давлат манфаатларининг устунлиги қонунлаштириб қўйилган эди.

Бугунги Асосий Қонунимизда эса давлат ҳам, жамият ҳам аввало инсон манфаатларига хизмат қилиши, унинг ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя этиши устувор тамойил сифатида аниқ белгилаб қўйилган.

Ва биз ўз ички ва ташқи сиёсатимизни, барча соҳада амалга оширилаётган ислоҳотларни ана шу тамойил негизида олиб боришни ўзимизнинг энг муҳим мақсадимиз қилиб қўйганмиз.

Агарки мана шу устувор тамойил ҳаётимизда, авваламбор, давлат ходимлари, мансаб курсисида ўтирганларнинг хаёлида, онгида, амалий кундалик фаолиятида ўз аксини топганида эди, шу принцип, шу тамойил уларнинг қон-қонига, суяк-суягига сингиб кетганида эди, яъни ўзини мен ҳукмдор эмасман, балки менга ишонч билдириб танлаган одамларнинг хизматчисиман, деб ҳис қилганида эди, бугунги ҳаётимизда қанча бемаза, номақбул ишларга чек қўйилган бўлур эди.

Афсуски, Конституциямизнинг қабул қилинганига 8 йил тўлаётган ҳозирги кунда ҳам бу мақсадга эришишимиз оғир кечаяпти, десак хато бўлмайди.

Энг ёмони, энг ачинарли томони шуки, аксарият мансабда ўтирганлар ўз вазифасини фақатгина ўзини бошқалардан устун қўйиш, буйруқ бериш, бир сўз билан айтганда, ҳукмдорлик қилишда, деб билади.

Бу салбий ҳолат - бугунги ҳаётимизнинг аччиқ ҳақиқатидир.

Ёки мулкчилик, мулкка муносабат масаласини олайлик.

Эски Конституцияга биноан ишлаб чиқариш воситалари, жамики моддий бойликлар давлат мулки ҳисобланарди. Фуқароларнинг хусусий мулкка эга бўлиши, бойлик орттириши қатъиян ман қилинган эди. Бунинг оқибати нималарга, қандай натижаларга олиб келгани барчамизга маълум.

Шу даврни бугун эслайдиган бўлсак, ҳар қайсимиз кечирган не-не қийинчиликлар, аввало, одамларнинг, инсонларнинг қадр-қиммати таҳқирлангани ва хўрлангани кўз ўнгимизга келади.

Демократик Ўзбекистон Конституциясида эса "ҳар бир шахс мулкдор бўлишга ҳақли" экани, Ўзбекистон иқтисодиёти бозор муносабатларига асосланиши, унинг негизини хилма-хил мулк шакллари ташкил этиши, барча мулк шаклларининг тенг ҳуқуққа эга эканига кафолат берилди. Ишбилармонлик, тадбиркорлик ва ташаббускорлик ҳаракатига кенг йўл очиб берилди ва мулкдорлар табақасини вужудга келтириш тамойиллари ишлаб чиқилди.

Бу қоида Асосий Қонунимизнинг дунёвий тараққиёт талабларига тўла жавоб бера олишини кўрсатибгина қолмай, унинг узоқни кўзлаб, мукаммал яратилганини ҳам исботлайди.

Лекин яна бир бор шуни таъкидлашга мажбурман. Хусусий мулкнинг ривожланишига, аввало, тадбиркорликка, кичик ва ўрта бизнес эгаларига кенг йўл очиб беришда, уларни нафақат миллий бойлик яратишда ва уни зиёда этишда, балки ҳар қайси оилани боқишда асосий манба, омил бўлишига, бизнинг мана шундай сиёсатимизни тушуниш, англаш ва амалга ошириш йўлида қанча-қанча тўсиқ ва ғовлар, товламачилик ва порахўрлик иллатлари тўғаноқ бўлиб турганини барчамиз кундалик ҳаётимизда кўриб турибмиз.

Бу ҳам бугунги ҳаётимизнинг яна бир аччиқ ҳақиқатидир.

Асосий Қомусимизнинг ҳаётий муҳим ўрни ва аҳамияти ҳақида яна бир мисол келтирмоқчиман.

Асосий Қонунимизнинг 57-моддасида: "Конституцион тузумни зўрлик билан ўзгартиришни мақсад қилиб қўювчи, республиканинг суверенитети, яхлитлиги ва хавфсизлиги, фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқ ва эркинликларига қарши чиқувчи, урушни, ижтимоий, миллий, ирқий ва диний адоватни тарғиб қилувчи, халқнинг соғлиғи ва маънавиятига тажовуз қилувчи, шунингдек, ҳарбийлаштирилган бирлашмаларнинг, миллий ва диний руҳдаги партияларнинг ҳамда жамоат бирлашмаларининг тузилиши ва фаолияти, махфий жамиятлар ва уюшмалар тузиш таъқиқланади", деб қатъий кўрсатилган.

Келинг, азиз дўстлар, ўзимизга яна бир фараз қилиб кўрайлик.

Бизнинг ҳаётимизга ҳар томонлама таҳдид соладиган бундай хавф-хатарларнинг олдини олишга, шу каби нохуш ҳолатларнинг ҳаётимизга киришига йўл қўймасликка қаратилган ушбу конституцион нормаларни ўз вақтида қабул қилмаганимизда бугунги кунимизда қандай бало-қазоларга дучор бўлишимизни ҳар қайси ақли расо одам англаб етади, деб ўйлайман.

Бир сўз билан айтганда, эски мустабид тузумдан озод ва эркин ҳаёт сари ўтиш даврини бошимиздан кечирар эканмиз, шу ўта оғир ва мураккаб йўлда дуч келадиган тўсиқ ва синовларни енгиб ўтишда, барча муаммоларимизнинг қонуний ечимини топишда Конституциямиз кундалик ҳаётимизда асосий ва мустаҳкам пойдевор сифатида хизмат қилмоқда.

Қадрли дўстлар!

Мана шу борада яна бир муҳим масалага эътиборингизни жалб этмоқчиман.

Бугун барчамизга яхши аёнки, жамият ҳаётини ўзгартириш, эски, бизга халақит бераётган асоратлардан воз кечиш, олдимизга мақсад қилиб қўйган эркин, демократик тамойилларга асосланган ҳаётга эришиш бирикки йилда бўладиган осон иш эмас. Буни кўпгина ривожланган, тараққиёт йўлида фаровонликка эришган давлатлар мисолида ҳам кўришимиз мумкин.

Ҳаётимизнинг барча соҳаларида - ҳам сиёсий, ҳам иқтисодий, ҳам маънавий-маданий тармоқ ва жабҳаларда ислоҳотларни жорий қилиш йўлида ҳали кўп-кўп қийинчилик ва синовлардан ўтишимиз, кўп-кўп муаммоларнинг ечимини топишимиз керак.

Лекин, олдимизда турган барча ғов ва тўсиқларни енгиш жараёнида ҳаммамиз учун энг таъсирчан қуролга айланадиган куч - бу халқимизнинг ҳуқуқий онгини, тафаккурини тарбиялаш, ҳуқуқий маданиятини ошириш, қалбида эркинлик ва масъулият туйғуларини қарор топтиришдир.

Биз қонун устуворлигига эришгандагина ўзимиз учун мақсад қилиб қўйган адолатли, эркин жамият, фаровон ҳаёт барпо этишимиз мумкин.

Буни ҳеч қачон унутмаслигимиз, у барчамиз учун ҳаётий бурчга айланиши лозим.

Шундай экан, жамият ҳаётининг мезони бўлган Конституцияни чуқур ва ҳар томонлама ўрганишимиз, унинг маъносига етиб бориб, амалий ҳаётимизнинг доимий қўлланмасига айлантиришимиз даркор.

Мен Конституцияни болалар боғчасидан бошлаб ўргатишни, мактабларда дарслик тариқасида ўқитишни, олий ўқув юртларида махсус бир дарс сифатида ўрганишни бугун барча мутасадди раҳбар ва ташкилотларимизга топшириқ тариқасида айтмоқчиман.

Токи униб-ўсиб келаётган ёш авлодимиз Конституциянинг маъно-мазмунини, у халқимизнинг истиқлол йилларида эришган улкан тарихий ютуғи эканини теран англаб етсин.

Токи Конституция биз учун нафақат муҳим ҳаётий қўлланма, балки ғурур-ифтихор, керак бўлса, шу заминда истиқомат қилаётган, миллати, тили, динидан қатъий назар, барча инсонлар учун мустаҳкам бир ҳимоя эканини ҳис этиб яшасин.

Мен Конституцияга нисбатан "ҳимоя" сўзини бекорга ишлатмадим. Конституциямиз қонун олдида ҳамманинг тенглигини таъминлайдиган, ҳар бир инсоннинг ўз фикрини эмин-эркин ифода қилишида, ўз ҳақ-ҳуқуқларини талаб этишида, бурч ва масъулиятларини бажаришида бамисоли қалқон бўлиб хизмат қилиши керак.

Шу билан бирга, муқаддас заминимизда яшайдиган ҳар бир инсон, ҳар бир фуқаро ўз навбатида Конституциянинг ва у белгилаб берган конституцион тузумнинг ҳимояси учун доимо тайёр туриши, керак бўлса, шу йил ёзда Сурхондарё ва Тошкент вилояти тоғларида қаҳрамонлик кўрсатиб шаҳид кетган мардўғлонларимиз каби, ўз жонини фидо этишга ҳам қодир бўлиши даркор.

Ҳурматли юртдошлар!

Бундан роппа-роса бир йил муқаддам мана шу муҳташам залда, сизлар билан кенгашиб, 2000 йилни яхши ниятлар билан Соғлом авлод йили деб эълон қилган эдик.

Бундан кўзлаган асосий мақсадимиз - барчамизнинг таянчимиз ва суянчимиз бўлган фарзандларимизни ҳар жиҳатдан соғлом ва баркамол, эл-юрт учун чин дилдан қайғуриб яшайдиган инсонлар қилиб тарбиялаш, миллатимиз, халқимиз тақдири ва келажагига дахлдор бўлган бу муҳим масалага масъулият ҳиссини шакллантиришдан иборат эди.

Ана шу эзгу мақсадларга эришиш, бу соҳадаги ишларни қатъий режа асосида амалга ошириш учун махсус Давлат дастури қабул қилинган эди.

Бундай улкан вазифалар ижросини таъминлаш учун бир йил жуда қисқа муддат эканини ҳаммамиз яхши тушунамиз, албатта. Лекин шунга қарамай, йил давомида Давлат дастурида белгиланган олти йўналиш бўйича кўп-кўп ишлар амалга оширилганини, ёш авлод тарбиясида салмоқли ўзгаришлар рўй берганини эътироф этмоқ лозим.

Айниқса, дастурда белгиланган биринчи йўналиш - соғлом оилани шакллантириш ва оилада юксак маънавий-ахлоқий муҳитни қарор топтириш учун зарур шарт-шароит яратиш юзасидан қилинган ишларни алоҳида таъкидлаш даркор, деб ўйлайман.

Бугунги кунда "Оналик мактаби", "Тиббий ишлар асоси", "Балоғат даври" каби бир қанча дастурлар ҳаётга жорий этилмоқда.

Шунингдек, "Оила кодекси"-га биноан никоҳ қуришдан олдин ёшларни тиббий кўрикдан ўтказиш, ёш оилалар учун дастлабки беш йил мобайнида диспансер назоратини ташкил этиш ишлари йўлга қўйилиб, бунга 170 миллион сўмдан зиёд маблағ сарфланди.

Ҳозирги пайтда ҳар бир шаҳар ва тумандаги Никоҳни қайд этиш бўлимлари қошида ёшларга оила, унинг муқаддаслиги, унинг масъулияти, фарзанд тарбияси каби ўта муҳим масалалар тўғрисида зарур маълумот ва сабоқ берадиган "Оила дорилфунунлари" очилгани, қисқа вақт ичида уларда 20 мингдан зиёд йигит-қиз қатнашгани эътиборга молик.

Дастурда кўзда тутилган иккинчи муҳим йўналиш - давлат, жамият ва оиланинг соғлом зурриёт тарбияси учун эътибор ва ғамхўрлигини ошириш бўйича ҳам катта ишлар қилинди.

Жумладан, "Соғлом авлод учун" халқаро хайрия жамғармаси томонидан алоҳида эътибор талаб қиладиган ҳудудларда қарийб 20 минг оила, 30 мингдан зиёд турмуш қураётган йигит-қиз тиббий патронаждан ўтказилди ва уларга ҳомийлик тиббий ёрдами кўрсатилди. 5 миллиондан зиёд фарзанд кўриш ёшидаги аёллар, 6 ёшгача бўлган болаларнинг қарийб 98 фоизи ҳар томонлама тиббий кўрикдан ўтказилиб, даволанишга муҳтож бўлганлари диспансер назоратига олинди ва уларни соғломлаштириш ишлари давом этмоқда.

Ушбу жамғарма орқали 6 миллион АҚШ доллари миқдоридаги мурувват ёрдамининг туғруқхоналар ва болалар тиббий муассасаларини энг замонавий асбоб-ускуналар, дори-дармонлар билан узлуксиз таъминлашга қаратилгани ҳам соғлом зурриётни дунёга келтириш борасидаги муҳим қадам бўлди.

Шу билан бирга, Республика гинекология-акушерлик илмий-тадқиқот институтининг Жиззах, Нукус, Қарши ва Наманган шаҳар бўлимлари ташкил этилди. Айни вақтда Тошкент, Андижон, Нукус, Самарқанд, Фарғона, Бухоро, Термиз каби қатор шаҳарларда энг замонавий асбоб-ускуналар билан таъминланган "Она ва бола скрининги" тиббий марказлари ишлай бошлагани ҳам диққатга сазовордир.

Бу дастурни беш йил давомида амалга ошириш мўлжалланган бўлиб, фақат шу йилнинг ўзидаёқ унга 440 минг АҚШ доллари сарфланди.

Соғлом авлод дастурининг бошқа йўналишларида ҳам, шу жумладан болалар саломатлигини мустаҳкамлаш, уларнинг таълим олиши, ҳар томонлама камол топиши, туғма касалликларга дучор бўлган ногиронларга ҳар томонлама ёрдам бериш бўйича ҳам муайян ишлар қилинди.

Тошкент шаҳрида лойиҳа қиймати 12 миллион АҚШ долларига тенг бўлган "СОС-Ўзбекистон болалар маҳалласи"нинг бунёд этила бошлагани, унинг биринчи навбати қурилиши учун 2 миллион доллар маблағ сарфланиб, ишга туширилгани ҳам бу борадаги жиддий ютуқ бўлди.

Ҳаммангизга маълумки, мамлакатимизда ҳар йили илк бор мактаб остонасига қадам қўядиган 600 мингдан зиёд ўғил-қизларимизни дарсликлар ва бошқа ўқув қуроллари билан бепул таъминлаш яхши анъанага айланиб қолди.

Жорий йилнинг ўзида умумтаълим мактабларининг биринчи синф ўқувчиларини, "Меҳрибонлик уйлари", мактаб-интернатлар ва ногирон болалар учун ихтисослаштирилган ўқув масканлари тарбияланувчиларини 11 турдаги дарслик, ўқув анжомлари билан таъминлашга 2 миллиард 508 миллион сўмдан зиёд маблағ сарфланди.

Шу билан бирга, замонавий лицей ва коллежлар барпо этиш каби Кадрлар тайёрлаш дастури бўйича амалга ошираётган улкан ишларимиз ҳам соғлом авлод тарбиясига хизмат қилмоқда.

Соғлом авлодни вояга етказишда жисмоний тарбия ва спортнинг нечоғли аҳамиятга эга экани ҳаммамизга аён. Талаба ёшлар ўртасида иккинчи бор ўтказилган "Алпомиш ўйинлари", "Универсиада -2000" мусобақалари, маҳалла болалари футбол командалари ўртасидаги мамлакат биринчилиги, "Соғлом авлод учун" халқаро хайрия жамғармаси томонидан ташкил қилинган теннис турнири каби кўплаб спорт тадбирлари ўғил-қизларимизнинг аломатлигини мустаҳкамлашда, уларнинг спортга бўлган қизиқишини янада кучайтиришда муҳим омил бўлди.

Соғлом авлодни тарбиялаб вояга етказиш йўлида, эртанги буюк келажагимизни кўзлаб амалга ошираётган мана шундай эзгу ва хайрли ишларимиз ҳақида кўп гапиришимиз мумкин.

Лекин Соғлом авлод дастурида белгиланган тадбирларни амалга ошириш натижасида, мана шу хайрли ва савобли ишлар туфайли кенг жамоатчилик онгида, халқимиз дунёқарашида соғлом авлод масаласига бўлган муносабат тубдан ўзгариб бормоқда.

Жондан азиз Ватанимизнинг тақдири, келажагимиз бугун униб-ўсиб келаётган ёш авлодга, унинг жисмоний ва маънавий камолотига боғлиқ эканини ҳар бир юртдошимиз тобора теран англаб бораётгани барчамизни чексиз қувонтиради ва янги эзгу ишларимизни давом эттиришга, аввало униб-ўсиб келаётган ёшларимизга, ҳаётимиз кўрки, меҳр-муҳаббат тимсоли бўлган, барча оналарга нисбатан эътиборни янада кучайтиришга даъват этади.

Қадрли юртдошлар!

Шу муносабат билан мен XXI асрнинг биринчи йилини, яъни кириб келаётган 2001 йилни мамлакатимизда Оналар ва болалар йили деб эълон қилишни таклиф этмоқчиман.

Кириб келаётган янги йилнинг ҳар жиҳатдан хайрли, саховатли ва баракали бўлишини умид қилиб унга мана шундай ном беришимизнинг амалий, керак бўлса, рамзий маъноси бор.

Бунинг рамзий маъноси шундан иборатки, Янги йилни Яратганимизнинг буюк мўъжизаси бўлган барчамизни шу ёруғ дунёга келтириб ўзининг бутун борлиғини бағишлайдиган ҳаёт давомчиси бўлмиш Оналар ва жондан азиз болаларимиз тимсолида кўришимиз, ўйлайманки, жамоатчилигимизга, халқимизга маъқул келади.

Бунинг амалий маъноси шундан иборатки, биз Соғлом авлод йили деб номлаган 2000 йил мобайнида қилган барча эзгу ва савобли ишларимизни янги йилда ҳам давом эттиришимиз зарур.

Бу соҳада амалга ошираётган ишларимизнинг ижобий таъсири юртимизда яшаётган барча одамлар тақдирида, ҳар бир оила, ҳар бир хонадон ҳаётида сезилиши даркор.

Янги йилда ҳам бошлаган хайрли ишларимизнинг давомини кўришимиз, яъни жамиятимизни, керак бўлса, ҳаётимизни соғломлаштириш борасида барча белгиланган лойиҳа ва режаларимизни рўёбга чиқариш, охирига етказиш зарур. Бундай ишлар ҳали жуда кўп маблағ ва энг муҳими, жуда катта эътиборимизни талаб қилади.

Содда қилиб айтганда, бошлаган ишларимиз ва ҳаракатларимиз ярим йўлда қолиб кетмаслиги керак.

Шу маънода жорий йилда бошланган оналар ва болалар манфаатига дахлдор барча тадбирларни нафақат давом эттириш, балки янада кучайтириш лозим.

Шу муносабат билан илгари ҳам тилга олинган, олдимизда турган баъзи масала ва муаммоларга алоҳида эътиборингизни қаратмоқчиман.

Бу борада биз аввало Оллоҳ таолонинг марҳамати билан она бағрида вужудга келган зурриётнинг соғлом ҳолда ривожланиши, уни энг замонавий тиббий воситалар ёрдамида кузатиб бориш ва парваришлашни, пировард натижада онанинг саломатлигини сақлаб, боланинг ҳам соғлом туғилиши учун зарур шарт-шароит яратишни ўзимизнинг доимий вазифамиз, деб билишимиз керак.

Шунингдек, туғилган гўдакни дунёга келган кунидан бошлабоқ тиббий назоратга олиш, уни турли касалликлар, соғлом ўсишига рахна соладиган салбий таъсирлардан асраш, бундай ҳолатларнинг олдини олиш ҳам ниҳоятда муҳимлиги ҳаммамизга аён.

Бунинг учун болани ривожланган давлатлардагидек, бир йил мобайнида доимий тиббий назорат қилиб бориш, турли касалликларга қарши эмлаш ва бошқа тадбирларни мунтазам амалга ошириш лозим. Оналар ва болалар йилининг асосий вазифалари ҳақида гапирганда, болани гўдаклигидан ҳам жисмоний, ҳам маънавий жиҳатдан тўғри тарбиялашни, бу даврда замонавий медицина, педагогика, психология фанлари тавсияларини ҳар қайси оилада жорий қилиш айниқса зарурлигини тушуниб олишимиз лозим.

Фарзандларимизнинг онги шаклланадиган мактаб ёшигача бўлган даврда ота-боболаримиздан қолган урф-одатлар, гўзал қадриятлар ва замонавий тарбия усулларига амал қилган ҳолда тарбиялаш, уларни кўз ўнгида очилаётган дунё мўъжизалари билан таништириб бориш барча ота-оналар ва тарбиячиларимизнинг асосий вазифаси бўлмоғи керак.

Айниқса, бошланғич синфларда ўқиётган даврда ўғил-қизларимизга билим бериш, уларни миллий руҳда тарбиялаш билан бирга болаларимизнинг чет тилларга, умуминсоний қадриятларга ҳам қизиқишини уйғотиш зарур.

Бошқача айтганда, мана шу барча жараёнларда она ва боланинг ҳаёти бир-бирига узвий боғлиқлигини, она ва оиланинг болага таъсири, унинг айнан шу муҳитда ҳам жисмоний, ҳам маънавий жиҳатдан озиқ олишини ҳеч қачон унутмаслик керак. Чунки, бола деганда, биз унинг балоғат ёшигача бўлган, яъни ота-онаси бағрида, ота-онаси паноҳида яшайдиган даврини тушунамиз.

Ҳеч шубҳасиз, Оналар ва болалар йилида кўзлаган эзгу ниятларимизни амалга ошириш учун ҳукуматимиз томонидан, шу масалага дахлдор бўлган барча мутасадди ташкилот ва идоралар, аввалимбор, кенг жамоатчилигимиз, турли нодавлат ташкилотлари, хайрия жамғармаларини бу савобли ишга жалб этган ҳолда, амалий бир дастур ишлаб чиқиш мақсадга мувофиқ бўлади.

Бу дастурни амалга оширишда бошқарув органлари, жойлардаги ҳокимликлар, идора ва муассасалар, барча ташкилотларнинг, бир сўз билан айтганда, бутун халқимизнинг фаол иштирокини кўзда тутиш даркор.

Ишонаманки, Янги йилимизни мана шундай улуғ ва хайрли орзу-ниятлар, қўлимиздан келганича савобли ишлар билан кутиб олаётганимиз, бу хайрли ишларга шу муқаддас заминда яшаётган ҳар бир инсоннинг саъй-ҳаракатини жалб этишимиз йил давомида ўз мевасини, ўз самарасини беради, иншооллоҳ.

Бу жамиятимизнинг ҳар бир аъзоси зиммасига оилани, оналаримиз, умр йўлдошларимиз, азиз фарзандларимизни янада қадрлаш, уларни асраб-авайлаш борасида жуда катта масъулият юклайди.

Ўз оиласи, ўғил-қизларининг камоли, бахт-саодати учун меҳнат қилиш, уларни ҳимоялаш, ўйлайманки, ҳар бир эркак зотининг энг асосий ва муқаддас бурчидир.

Сўзимнинг охирида барчангизни яна бир бор Конституциямиз байрами билан чин дилдан самимий муборакбод этаман. Хонадонларингизга тинчлик-тотувлик, файзу барака тилайман.

ekspeditciya safardan qaytdi

ЭКСПЕДИЦИЯНИНГ САККИЗИНЧИ САФАРИ

Аждодлар изидан бир неча йил аввал йўлга чиққан Бобур номидаги халқаро экспедиция сафарлари бир-биридан самарали кечмоқда.

Яқинда ушбу илмий экспедиция навбатдаги — саккизинчи сафардан қайтди. Шу муносабат билан мухбиримиз экспедиция раҳбари, Бобур номидаги халқаро жамғарма раиси Зокиржон МАШРАБОВ билан учрашди.

— Шу йилнинг 11 октябрь куни Андижон шаҳридаги "Боғи Бобур"дан сафарга отланган эдик, - дея сўз бошлади Зокиржон ака. — Биз Қирғизистон, Хитой, Покистон, Ҳиндистон, Бангладеш, Эрон ва Туркманистон давлатлари орқали ўз олдимизга қўйилган режаларни муваффақиятли уддалаб, 51 кунда Ўзбекистонимизга қайтиб келдик. Шуниси фахрланарлики, биз Тошкент — Ўш — Эркишом — Қашқар "Буюк ипак йўли"нинг биринчи расмий йўловчилари бўлдик. Саёҳатимиз давомида жойлардаги илмий-маърифий муассасалар, кутубхоналар, ўқув юртлари, музейларда учрашувлар, олимлар, ёзувчи ва шоирлар билан ижодий мулоқотлар ўтказдик. Ана шу анжуманларда кўпроқ жаҳон ҳамжамиятидан муносиб ўрин эгаллаётган юртимиз ҳақида, халқимизнинг иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш ва демократик тамойилларни ўзлаштириш борасида эришаётган ютуқлари тўғрисида, Ўзбекистон ҳақида, гапириб бердик. Экспедиция давомида Шарқий Туркистондаги Юсуф Хос Ҳожиб, Маҳмуд Қошғарий, Оппоқхўжа, Зокиржон Холмуҳаммад ўғли Фурқат ҳаёти ва ижодий фаолиятига оид янги илмий манбалар тўпланди. Бизнинг тахминимизча, Бобур Мирзонинг "Асрори мусиқа" асари Қашқардан топилиши мумкин. Изланишларимиз нати- [illegible]

лакатда Бобурийларнинг алоҳида музейи ташкил этилмаган. Биз фақат Бобурийлар фаолиятига оид музейни Ҳинд океани соҳилларидаги гўзал ва фусункор Дакка шаҳрида кўрдик. Музейда Бобур замонасидаги замбарак, ҳарбийлар либоси, қурол-аслаҳалар, шунингдек ўша даврда забт этилган тангалар, идиш-товоқлар мавжуд эди. У ерда шахсан улуғ бобомиз имзо чеккан Фармоннинг асли сақланаётганлиги ҳам маълум бўлди.

Ҳиндистоннинг Патна шаҳридаги "Худобахш" кутубхонасида аждодларимиз тарихига бағишланган янги манбалар, Темурийлар хонадони аъзолари суратларининг асл нусхалари билан танишдик. Суратларнинг муаллифлари тарихий шахслар бўлиб, бундан аждодларимиз портретлари тахминий тасаввур асосида чизилмаганлиги аёнлашди. Бобур Мирзо ҳақидаги инглиз, немис ва ҳинд ижодкорлари томонидан ёзилган тўртта тарихий роман ҳам экспедициямизнинг салмоқли ютуқларидан биридир.

Эроннинг Имом Ризо майдонидаги машҳур кутубхона ва музейда Бобур Мирзо ихтиро қилган ҳарфлар билан битилган ҳамда Бойсунқур Мирзо ҳуснихати ила ёзилган Қуръони каримни кўриб, ана шундай буюк сиймоларнинг авлодлари эканлигимиздан қалбимизда чексиз фахр-ифтихор туйғуларини туйдик. [illegible]

БИЗ КИММИЗ?

Шу йил қовун пишиғида юз ёшга тўлдим. Бир аср ичида нималарни кўрмади бу бошим. Амир замонини кўрдим. Ундан кейин оқпошшо деганлари... Товонимиз тарс-тарс ёрилиб, оёқяланг ишладик. Кейин юртни болшавой босди. Аммо оёғимизга калиш битмади. Яна товонимиз ёрилиб, қўш қўшдик. От миниб хирмон ҳайдадик.

"Ўлмаган қул кўраверади", деганлари рост. Йигирма саккиз ёшимда бева қолдим. Чолим раҳматли эрталаб ишга кетди-ю, кечқурун отнинг ёлига ётиб қайтди. Улар ҳаддида ҳам ҳеч нарса айтмади. Йиғладим, сиқтадим. Ёмонлик қилганларни Худога солдим. Болшавойларни қарғадим.

Ҳали гўдак пайтимизда бир мулла бобомиз бўларди. Шу киши кўп айтардилар: "Ҳей, бу кунлар ўтиб кетади. Юртга яна ўзимиз эгалик қиламиз. Бу кунларни кўрмагандай бўлиб кетасизлар ҳали", деб. Ана шу мулла бобонинг айтганларига ишониб яшадим.

Оллоҳга беадад шукр! Кўрдим! Юртимиз мамлакатобод

ОЛЛОҲ ЕТКАЗГАН ОЛТИН КУНЛАРИМ

бўлди!

Бир пайтлар ўғлим бўй етиб, "эна, катта ўқишларга бораман", деганида қўрққанимдан "ўқимайсан", деб йиғлаб ёпишган эдим. Йўқ. Бу менинг омилигим, ўқимаганлигим учун эмас. Ўқиган, илми борларни қандай териб кетганларини кўрганман. Қолаверса, ўғлим ҳам раҳматли отасига ўхшаб чарсфеъл эди. Айтганини қиларди. Ўқиди. Яқин ярим аср ўзи ҳам болаларни ўқитди. Бугун унинг ҳам ёши етмишга етиб қолган.

Қизим ҳам бир умр менга ўхшаб қора меҳнат қилди. Отасидан эрта қолгани учунми, нозикроқ эди. Олтмишга ҳам бормай Оллоҳ раҳматига олди. Ортидан бештагина қоракўз боласи жовдираб қолди.

Мана шулар билан ўралашиб юзга кирдим. Биласизми, тўқсонга кирганимда мункиллаб қолган эдим. Невараларимдан бири келди: "Каттаона, биз мустақил бўлдик, суюнчи беринг", - деб. Аввалига ишонмадим. Тўғрисини айтсам, қўрқдим ҳам. Яна уруш бўладими деб. Ахир, бу бош юз йил ичида озмунча уруш-суришларни гувоҳи бўлди...

Бугунги обод юртимизнинг сардори Ислом Каримов болامни телевизорда кўриб тавоб қиламан. Дуо қиламан: "Бировдан кам бўлмасин, дунё тургунча турсин, юртига эгалик қилсин!", деб. Невараларимга қайта-қайта айтаман: "Юртбошимизни бизга Оллоҳ берди. Бу одам, назаркарда одам", деб. Агар одам назаркарда бўлмаса, бу қадар қудратга эга бўлмайди.

Кеча телевизор кўриб ўтириб, яна Йўлбошчимизни тавоб қилдим. Янги йилни "Оналар ва болалар йили" деб эълон қилганини эшитиб, ўзимни босолмадим. Ўтган умрим бирбир кўзимнинг олдидан ўтди. Шу кунларга етказганига йиғлаб қувондим. Қувониб йиғладим. Невараларимга айтдим: "Шу одамни ўз оталарингни яхши кўргандек яхши кўринглар. Ўз оталарингни ҳурмат қилгандек ҳурмат қилинглар. Ўз оталарингни авайлагандек авайланглар", - деб.

Кейин эварамдан илтимос қилдим: "Менга Тошкентни улаб бер. Телефонда бўлса ҳам раҳмат айтай". Эварам газетга — сизларга қўнғироқ қилибди. Агар иложи бўлса, менинг миннатдорчилигимни Ислом Каримов боламга етказинглар.

Юзга кирсам ҳам ҳали яшагим бор. Қани энди йигирма-ўттиз ёшлик пайтларим қайтиб келса-ю, мана шу омон-омон замонда яна кўпроқ яшасам. Юртимизни обод бўлганини кўпроқ кўрсам. Аслида, яшайдиган, ишлайдиган замон энди келди. Бу кунлар менга Оллоҳ берган олтин кунларимдир.

Ҳайитгул момо ДАМИНОВА,
Навоий вилояти Хатирчи тумани "Олтинсой" жамоа хўжалиги Кўпайи қишлоғи

...ОН ҚОМУСИ — ВАТАННИНГ ОР-НОМУСИ

ДАН ТАНИМАГАН ХОНАНДА

Бугунги суҳбатдошимиз истеъдодли ёш хонанда — Абдувоҳид Рихсиев.

Маълумот учун:

Абдувоҳид мусиқа, яхши қўшиқнинг шайдоси. Унинг болаликдаги орзуси санъаткор бўлиш эди. Яхши ният — ярим давлат. Бугун унинг орзулари ушалди. У айни пайтда ўзбек эстрадасида ўзига хос изланишлар қилаётган, ёшлар севиб тинглайдиган хонандалардан.

— Бундан тўрт йил олдин ижро этилиб, ёшлар ўртасида анча шов-шувга сабаб бўлган қўшиғингиз тўғрисида тўхталсангиз...

— Наргиз чеҳра оромижон,
Кўзларингни яширма.
Сенга бўлсин жоним қурбон,
Кўзларингни яширма...

Ушбуни ҳар гал хиргойи қилганимда қалбим севинчга тўлади. Чунки бу — "Кўзларингни яширма" қўшиғим мустақил ижодимнинг биринчи намунаси. Оҳанги, мусиқаси ҳам дилимга яқин.

— Келажакда гуруҳ ташкил этиш ниятингиз борми?

— Буни ҳали ўйлаб кўрмадим. Бироқ, якка хонанда сифатида ижод қилишим ўз устимда кўпроқ ишлашимни талаб этади.

— Қўшиққа қилинган клип уни тезда машҳур қилади, дейишади. Умуман, клипга муносабатингиз қандай?

— ...йўлида ўз овозига эга. Уларнинг ўз йўналиши, услуби бор. Клипга келсак, муносабатим яхши. У қўшиқ мазмунидан келиб чиққан ҳолда суратга олинади. Клип томошабинни зериктирмайди. Баъзи қўшиқларнинг клип орқали мухлисга тез етиб бориши, барчага маълум.

— Санъаткор аҳлининг вақти деярли хизмат сафарларида, гастролларда ўтади. Бунда қизиқ воқеалар рўй бериши табиий. Шулардан бирини эслангиз.

— Қашқадарёга концерт беришга борганимизда йўлда бирдан ДАН ходимлари машинамизни тўхтатишди. Концерт беришга кетяпмиз, десак ҳам ҳеч қўйиб юборишмайди. Охири дўстим Бобур: "Буни танимаяпсизларми?" деса ҳам кўнишмайди. Дўстим эса, ашулаларимдан бирининг сўзларини такрорлади. Шунда бир ёш лейтенант: "Ҳа, "Ким билади"ни айтган ҳали шуми" деб қолди. Хайрият, исмимни билмаса-да, қўшиғимни билар экан, деб хурсанд бўлдим.

— Абдувоҳид Рихсиевга етиб келган охирги миш-миш...

— Менинг уйланишим. Қаерга борсам, "Уйланибсан" дейишади.

— Режангизда бордир?

...ТИМСОЛИ

...тожик ва бошқа бир неча миллий маданият марказлари фаолият кўрсатмоқда.

Корейс миллатига мансуб олимнинг эътироф этишича, 1991 йилдан буён Ўзбекистонда корейс маданиятини ривожлантиришда истибдод даврида қилинмаган ишлар амалга оширилган.

ТАРИХГА ДАХЛДОРЛИК

"Собиқ иттифоқ ҳудудида Ўзбекистон биринчилардан бўлиб — Россия, Озарбайжон, Беларус, Украина, Грузия, Болтиқбўйи давлатларидан ҳам олдин ўз Конституциясини қабул қилди.

...ИНГ ПОЙДЕВОРИ, ...ГАН ТИНЧЛИК, ...АРО ТОТУВЛИКНИНГ ...ИР.

...БОШ ТАШАББУСКОР

Мустақилликка эришгач, мутлақо янги типдаги Конституция яратиш учун Президентимиз раҳбарлигида Конституциявий комиссия ва ишчи гуруҳи тузилган, унга малакали олимлар, депутатлар жалб қилинган эди.

Ишчи гуруҳи аъзоларидан бири ойнаи жаҳондаги суҳбатда, мустақил Ўзбекистон Конституциясини яратиш ташаббуси Ислом Каримовдан чиққанда, Конституцион комиссия ишига ҳам Президентимиз шахсан раҳбарлик қилди. Конституцияни яратиш икки ярим йил давом этган. Унинг ҳар бир моддаси, сатрлари устида давлатимиз раҳбари чуқур мулоҳаза юритиб, тузатиш ва ўзгартиришлар киритган, деди. Олимнинг таъкидлашича, тўқсонинчи йиллар бошидаги мураккаб ижтимоий-сиёсий вазият, ишларнинг тиғизлигига қарамай, Юртбошимиз Конституция лойиҳаси устида иш вақти тугагандан кейин — соат кечки саккиздан тунги ўн икки, бирларгача ишлаган. "Шу маънода, - дея эътироф этади олим, — Конституциямизнинг бош ташаббускори, жонкуяр яратувчиси муҳтарам Йўлбошчимиз Ислом Каримов бўлган эдилар". Бу сўзларда чуқур самимият ва катта ҳақиқат мужассам.

...ҳисобланади ва бошқа барча қонунлар, ҳуқуқий ҳужжатлар Конституцияга мослаштирилади. Шу сабабли Конституция "Асосий Қонун" ҳам дейилади.

НЕГА "МИЛЛАТЛАРАРО ТОТУВЛИК АСОСИ" ДЕЙИЛАДИ?

Мамлакатимизда бир юз ўттизга яқин миллат ва элатга мансуб аҳоли яшайди. Улар Ўзбекистон фуқаролари ҳисобланади. Фуқаролар миллати, дини, ирқи, жинси ва бошқа хусусиятларидан қатъий назар, тенг ҳуқуқлидирлар. Яшаш, ўқиш, даволаниш, ишга жойлашиш каби барча ҳолатларда тенг ҳуқуқлардан фойдаланадилар. Асосий Қонунимиз барчани тенг муҳофаза қилади.

Собиқ Шўролар республикаларининг айрим ҳудудларида маълумотларга кўра, фуқаролик ва нофуқаролик ҳолатлари мавжуд. У ерда туб миллатга мансуб бўлмаган аҳоли, белгиланган тартиб ва меъёрларга мос келмаса, нофуқаро ҳисобланади ва уларнинг ҳақ-ҳуқуқлари маълум даражада чекланади.

Мамлакатимизда эса барча эл-элат, миллатлар белгиланган ҳуқуқлардан баробар фойдаланадилар. Конституциямиз барча миллат ва элатларнинг тиллари, урф-одатлари ва миллий анъаналари ҳурмат қилинишини кафолатлайди. Шу боис мамлакатимизда корейс, украин, ...

Бу ҳам бўлса, Президентимизнинг иродаси, ғайрат-шижоати, бу ишга жуда катта эътибор бериб, ҳар бир модда устида диққат-эътибор билан ишлаб, Конституциянинг пишиқ-пухта яратилишида ташаббус кўрсатганлигидадир, -дея эътироф этади Конституцияни яратиш ишига жалб этилган олимлардан бири — Жорж Вашингтон АҚШнинг биринчи Президенти бўлганидан ташқари АҚШ Конституцияси яратувчиси сифатида ҳам тарихда қолган. Муҳтарам Президентимиз Ислом Каримов шундай масъулиятли вазифани бажарган давлат раҳбари сифатида ҳам тарихда қолади", -дейди у.

Бир суҳбатда Конституциямиз яратилиши тарихи акс этган музей ташкил қилиш таклифи ўртага ташланди. Назаримизда, бу қўллаб-қувватлашга арзийдиган таклиф.

Агар шундай музей ташкил этилса, у ёш авлодга ватанпарварлик, эл-юрт учун фидойиликдан сабоқ берадиган ўзига хос мактабга айланган бўлар эди.

Салим АШУРОВ

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўн биринчи сессиясида 1992 йил 8 декабрда қабул қилинган. У муқаддима, олти бўлим, XXVI боб, 128 моддадан иборат.

Оила жамиятнинг асосий бўғинидир ҳамда жамият ва давлат муҳофазасида бўлиш ҳуқуқига эга.

(Ўзбекистон Республикаси Конституциясидан)

Ислом КАРИМОВ:

Биз ҳамжиҳат бўлсак, ўз кучимизга, табиий ва илмий салоҳиятимизга таяниб иш кўрсак, ёруғ кунларга албатта етамиз, авлодларга орзу этганимиз — озод ва обод Ватан қолдирамиз! Бунга Конституциямиз халқимизнинг хоҳиш-иродаси сифатида асос бўлиб хизмат қилмоқда.

КОНСТИТУЦИЯ — ЎЗЛИГИМИЗ КЎЗГУСИ

Мен ҳар йили Асосий қонунимиз қабул қилинган кунни орзиқиб, интиқиб кутаман. Чунки бу қутлуғ айём чексиз ифтихор туйғуларини бахш этиш билан бирга яқин кечмишимизга бир назар ташлаб қўйишга ундайди.

Мен Асосий Қонунимизда инсон, юрт ва келажак манфаати кафолатланганини ҳис этиб ўзимнинг болалик чоғларимни куйиниб эсга оламан. Собиқ Шўролар даврида пок эътиқодимиз, урф-одатларимиз, она-тилимиз ривожига кафолат кўрдикми?! Биргина эътиқод ва виждон эркинлигининг чегараланганлиги кўнглингни ўксикларга тўлдириб турарди. Ўрта мактабданоқ болаларни худосизликка ўргатиш, тарихий ҳақиқатдан мосуво қилиш, урф-одатлар илдизига болта уриш, айтинг, бу қайси адолатли жамиятга хос ўзи?! Шўролар давлати эса шу ишларни тап тортмай қилган.

Биз кўрганмиз, чолкампирларнинг, арабий имлода китоб мутолаа қилгани учун турмаларга тиқилганини. Биз кўрганмиз, Наврўзи оламдек дунё билан тенгдош миллий байрамимиз эскилик сарқити деб тақиқлаб қўйилди. Биз кўрганмиз, ахир, ўз отасининг жанозасига қатнашолмай юрган раҳбар оғаларнинг мунгли аҳволини. Бошқа тилда гапира олмагани учун идора, ташкилот, вокзал, аэропортларда иши битмай сарсон бўлганларнинг гувоҳи ҳам бўлганмиз.

Бугун инсон ва юрт манфаати акс этган Ўзбекистон Конституцияси бизнинг қалқонимиз, керак ерда асосий ҳимоя қуролимиздир.

Қалбимнинг туб-тубидан шундай хитоблар отилиб чиқади:

Эй, ёши улуғ ота-оналар, агар фарзандингизни одамгарчиликка ўргатмоқчи бўлсангиз уларга Конституцияни ўргатинг! Ўғил ва қизингиз юрагига ватанпарварлик ҳиссини солмоқчи бўлсангиз, аввало, уларнинг назарини шу азиз Конституцияга қаратинг!

Конституцияни мукаммал билган инсон Ватанни, юртдошларини, ота-она, қон-қариндошларини дилдан сева олади. Конституцияни мукаммал билган инсон хиёнат, хоинлик жарлари ёқасидан узоқда юради. Ҳолбуки, энг шармандали, кечирилмас гуноҳ — хоинликдир!

Қўчқорбек РАҲИМОВ,
Хоразм вилоят прокуратураси умумий назорат бўлими бошлиғи

АДОЛАТ САТРЛАРИ

Ўзбекистон Қомуси - юртимнинг ор-номуси,
Байроғимга ярашиқ ой юзларин асрайман.
Ҳар сатри юракларга сочмиш Ватан ёғдусин,
Эътиқодга айланган дил сўзларин асрайман.

Бундадир ўзин топган адолату қадрият,
Тилимизу динимиз иқболи мужассамдир.
Мамлакат каломи бу, муқаддас бир тарбият,
Келажакка баралла айтилган зўр қасамдир.

Адолат сатрлари битилган бахтномамиз,
Уни ўқиб илк бора Ватанни англагайсан.
Вужудингга илиқлик бахш этгандек бир офтоб
Ўзбекистон аталмиш чаманни англагайсан.

Аждодлар даъвати бу, боболар руҳи бунда,
Бағри кенг танти юртнинг асрагум номусини.
Ватанга кераклигинг кўрсатиб тургач кунда,
Кўксимга босиб яшай, ўзбекнинг Қомусини!

Ашурали БОЙМУРОД

Диққат, янги рукн:

"ТУРКИСТОН" ҚОМУСНОМАСИ

Бугундан бошлаб газетамизда "Туркистон" қомусномаси" рукнини ташкил этилди. Унда муштарийлардан тушган саволларга жавоб бериб борилади ва мазкур жавоблар тўпланиб китоб ҳолда нашр этилади. Ўйлаймизки, бундай китоб ёшларимиз учун фойдали маълумотнома бўлиб қолади.

"Конституция қабул қилинган кун дам олиш куни экан. Биз қайси байрамларда дам оламиз? Шу ҳақда маълумот берсангиз.

Ҳусниддин ДАДАМУҲАМЕДОВ, Тошкент шаҳри"

Ўзбекистон Республикасида нишонланадиган умумхалқ байрамлари қуйидагилар:

1 январь — Янги йил байрами;
8 март — Хотин-қизлар куни;
21 март — Наврўз байрами;
9 май — Хотира ва қадрлаш куни;
1 сентябрь — Мустақиллик куни;
1 октябрь — Ўқитувчи ва мураббийлар куни;
8 декабрь — Конституция куни;
Ийд-ал-Фитр (Рамазон ҳайити)нинг биринчи куни;
Ийд-ал-Адҳа (Қурбон ҳайити)нинг биринчи куни.

Шу умумхалқ байрамлари дам олиш куни ҳисобланади.

МЕНИНГ ФИКРИМ

(Тошкент Давлат юридик институти қошидаги лицей талабалари)

Наврўз ИСАЕВ: Конституция — қонунларга онгли равишда бўйсунишдир. Унга қанчалик амал қилиб, ҳаракат қила бошласак, ҳаётимиз шунчалик адолатли бўла бошлайди.

Иномжон ИМОМОВ: Конституция — жамият пойдевори. Энди унинг устига қуриладиган иморат мустаҳкам ва бекаму-кўст бўлиши учун муносиб "ғишт" бўлмоғимиз керак.

E'tirof

ШУ ЮРТДА ҚАДР ТОПДИМ

Мен ҳам кўп юртдошларим қатори Ўзбекистонда ўз бахтимни топганман. Қарийб йигирма йилдирки, мактабда ўқитувчиман. Ёшларга таълим бериб келаётирман. Бахтнома шарофати билан педагогика институтида ўқидим.

Шу Ватанда яшаб, қадр топдим, шу сабаб бўлса керак, унга меҳр қўйганман. Менинг Ватаним деб қадрлайман. Ўзбеклар бағри кенг халқ. Улардан ҳали бирор марта ёмон гап эшитганим йўқ. Ўзим корейс бўлсам-да, ўзбек тилида бемалол гаплашаман. Ўзбек тилини ўрганишим менга фақат фойда келтирмоқда.

Конституция моддаларида ўзбекистонликларнинг асосий ҳуқуқлари, эркинликлари ва бурчлари ўз ифодасини топган. Шундан ҳам мен уни сидқидилдан шарафлайман. Унда кўрсатилган ҳар бир моддани ўрганишим зарур деб ҳисоблайман.

Аделя ЦОЙ, ўқитувчи

МАЪНАВИЯТ ЁҒДУСИ

Республика "Маънавият ва маърифат" маркази ва унинг ҳудудий бўлимлари жойларда "Конституция, маънавият ва миллий ғоя" мавзуида давра суҳбатлари, очиқ мулоқотлар, маънавий-маърифий анжуманлар ўтказмоқда. Хусусан, куни кеча Тошкент Давлат юридик институти профессор-ўқитувчилари ва талабалар иштирокида худди шундай маънавий-маърифий анжуман ўтказилди.

Анжуманда сўзга чиққан Республика Маънавият ва маърифат Кенгашининг масъул котиби А.Болиев, Инсон ҳуқуқлари бўйича Миллий марказ директори А.Саидов, Конституциявий суд раисининг ўринбосари Б.Мирзаев ва бошқалар Конституциянинг қабул қилиниши тарихи, Конституция ва фуқаролик жамияти, Конституция ва миллий ғоя масалаларида талаба ёшларга қизиқарли маълумотлар бердилар.

"Конституция ва миллат маънавиятимиз" мавзуида яна бир анжуман Тошкент вилояти педагог ходимлар малакасини ошириш институтида бўлиб ўтди. Республика "Маънавият ва маърифат" маркази ўтказган ушбу тадбирда ҳам Конституциямизнинг тарихий аҳамияти, Конституция ва миллий маънавият масалалари ҳақида сўз борди. Ҳар икки анжуман баҳс-мунозара, савол-жавоб тарзида ўтказилди.

Умида ЮСУПОВА

ЭНГ ХАЛҚЧИЛ, АДОЛАТПАРВАР

Ҳар қандай давлатнинг юзи, обрў-эътибори унинг Конституцияси ҳисобланади. Конституция давлатни давлат, миллатни миллат сифатида дунёга танитадиган Қомусдир.

Конституциямиз халқимизнинг иродасини, ижтимоий онги ва маданиятини акс эттиради. Жаҳон жамоатчилиги ва халқаро ташкилотлар Ўзбекистон Конституциясини энг халқчил ва адолатпарвар қонунлардан бири, деб эътироф этмоқда.

Ўзбекистон Конституцияси қабул қилингандан кейин янги ўзбек давлатчилигини шакллантириш, унинг сиёсий-ҳуқуқий, конституциявий асосларини қарор топтириш йўлида жиддий ишлар амалга оширилди. Жамият сиёсий тизимини тубдан ислоҳ қилиш, демократик қадриятларнинг қонуний асослари яратилди.

Конституцияда эркинлик ва қонунга буйсуниш бир вақтнинг ўзида амал қилади, бир-бирини тўлдиради ва бир-бирини тақозо этади.

Маданий-маърифий муносабатлар, тиббий хизмат, билим олиш, илмий ва ижодий эркинлик, фан ва маданият ютуқларидан баҳраманд бўлиш Конституцияда мустаҳкамлаб қўйилган. Ҳар бир фуқарога меҳнат қилиш, эркин касб танлаш, дам олиш ҳуқуқи Конституцияда ўз ифодасини топган.

"Таълим тўғрисида"ги Қонун ва Кадрлар тайёрлаш бўйича Миллий Дастур қабул қилиниши, "Таълим-тарбия ва Кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан ислоҳ қилиш ва баркамол авлодни вояга етказиш тўғрисида"ги Фармон асосида олий таълимни ислоҳ қилишнинг асослари ишлаб чиқилди. "Таълим тўғрисида"ги Қонунда таълим соҳасидаги давлат сиёсатининг асосий принциплари, ҳар кимнинг билим олишда тенг ҳуқуқлилиги кафолатланади.

Қисқача айтганда, мамлакатимизда ёшларни Конституция ва қонунларни ҳурмат қилиш руҳида тарбиялашга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Фахриддин ҚУРБОНОВ,
Жаҳон иқтисодиёти ва халқаро муносабатлар университети талабаси

Диққат, янги рукн: Rost gap

ОИЛА- МУҚАДДАС ДАРГОҲ

Жамиятнинг асосий бўғини бўлган оила жамият ва давлат муҳофазасида бўлиш ҳуқуқига эга эканлиги, ота-оналарнинг ўз фарзандларини вояга етгунига қадар боқиш ва тарбиялашга мажбурлиги Республика Конституциясида алоҳида моддалар билан мустаҳкамлаб қўйилган

Шарқда оила жуда қадимдан муқаддас ҳисобланган. Унинг шаънини ҳимоя қилиш оила аъзоларига ўзига хос масъулиятлар юклайди. Ҳадисларда айтиладики, "Эр ўз оиласига ҳомий ва масъулдир".

Хўш, бу масъулиятни замондошларимиз қандай ҳис қилмоқдалар? Маълум даражада тасаввурга эга бўлиш учун ажримларнинг сабабларини чуқурроқ таҳлил қилиш мақсадида 1998 йилда Қашқадарё вилоятининг Шаҳрисабз туманида ўтказилган тадқиқотга кўра, ўрганилган 59 оиланинг 32,2 фоизи ўзаро келиша олмаслик, 28,8 фоизи фарзандсизлик, 10,3 фоизи ўртада ҳурмат-иззат, меҳр-муҳаббатнинг йўқлиги, 6,8 фоизи бевосита қайнона ёки қайнотанинг қаршилиги, 6,8 фоизи эркакларнинг бошқа аёлга уйланиб кетиши ва 15,1 фоизи бошқа сабабларга кўра ажратиб юборилган. Бунинг натижасида ўн нафар бола кўнгли ўксиб яшамоқда.

Майли, фарзандсизлик туфайли бекор қилинган никоҳларни узрли, деб ҳисоблайлик, аммо фарзандлари бўла туриб, эр-хотин бир-бирини тушуниб турсаю, ҳурматли қайнона ва қайноталаримизнинг бевосита аралашуви, қистови билан оилалар бузилиб кетаётгани ёки эркакларнинг хотини ва болаларини қаровсиз қолдириб, бошқа аёлга уйланиб кетаётганини қандай баҳолаш мумкин?! Кўзлари жовдираб турган болаларини ота меҳрига зор этиб, ташлаб кетган "ота" бошқа аёлга бахт бера олади, деб ким кафолат беради? Оилавий ажримларда муҳтарама аёлларимизнинг улуши қанча? Хуллас, саволлар чексиз...

Биз миллий ғурур, миллий мафкура ҳақида кўп гапиряпмиз. Бу тушунчаларнинг оила билан қандай алоқаси бор, дерсиз? Зеро, Президентимиз таъкидлаганларидек: "Юртимизда ҳар бир инсон учун Ватан тушунчаси оиладан бошланади. Шу боис оила ва мафкура тушунчалари чамбарчас боғлиқдир. Оиланинг жамиятдаги ўрни, тарихий, ахлоқий аҳамияти, қадр-қимматини англаб етмасдан, оилага миллат манфаати нуқтаи назаридан ёндошмасдан туриб халқчил мафкура ярата олмаймиз".

Дилором ЭГАМОВА

...Oynadan o'pkalama

ЗИЁКОРМИ, ЗИЁНКОР?

Дарс тугагач, тўғри университет кутубхонасига йўл олдим. Барибир кутубхоначилар "шифр"га юбориши аниқ. Шу ўйда илмий кутубхонага "кириб ўтдим". Иккала кутубхонанинг ораси борйўғи бир бекат, холос. Не машаққатлар билан топган "шифрим" билан ўқув кутубхонасига кириб борганимда соат эндигина 16 дан ўтганди. Бу пайтда эса китоб топиб бериш тугалланар, сабаби китоб сақланадиган жой қулфланар экан. Илтимосларим бефойда, қолди.

Эртасига борганимда бир қизнинг асабийлашиб турганининг устидан чиқдим.

— Аксарият ҳолларда дарсдан кейин келаман, лекин бу вақтда китоб топиб бериш тугалланармиш. Китобларни соат 16 дан қулфлашларини тушунолмайман.Китоблар талабалар учунми ёки сақлаш учунми?

Журналистика факультети талабаси Дилафрўз Зайниева эса: Биламизки кутубхонага билимга чанқоқ, қизиқувчан ва шу билан бирга турли хил характердаги талабалар келиб туришади. Шундай экан бу маскан ходимлари ҳам имкон қадар ҳар бир талабанинг кўнглини ола биладиган, ширинсухан бўлиши керак, - дейди.

Бундай фикрлардан кейин кутубхона директори муовини Тошбуви Расуловага мурожаат қилдик.

— Аввало залнинг совуқлигига тўхталмоқчиман, биринчидан, иситиш жиҳозларининг қурилганига 31 йил бўлганлиги сабаб улар ишдан чиққан, иккинчидан зал атрофи шароитга мос келмаган ҳолда ойналар билан ўралган. Хуллас, иситиш учун маблағ ва бироз эътибор керак. Бошқа муаммоларга келсак, бўлим бошлиғининг ишни яхши ташкиллаштирмаганида. 1996 йил 1 январда ректорнинг буйруғига биноан факультетлар қошида кутубхоналар ташкил этилганди. Эндиликда бу ерда очиқ фонд ташкил этилгач, китоблар ярми факультетлардан, ярми ўқув кутубхонасидан олинди. Лекин илмий кутубхонанинг китоблари олиб келинмади. Каталоглар у ёқда, китобларнинг ярми бу ёқда, овворагарчилик, -дейди Тошбуви опа.

— Яқинда "Алпомиш" достонини сўраганимда йўқ дейишди.

— Тўғри, бизда китоб таъминоти яхши йўлга қўйилмаган.

Хўш, аҳвол шу тариқа қолар экан, кунига неча талаба менинг ҳолимга тушмайди, дейсиз. Нуфузли олийгоҳдаги кутубхонага эътибор шундай бўлгач, қизиқ, бошқа олийгоҳдаги кутубхоналарда аҳвол қандай экан?

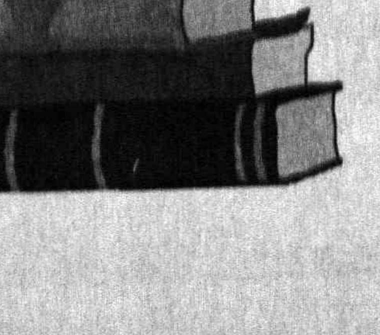

Феруза ҚУВОНОВА, ЎзМУ талабаси

Iztirobimiz ildizlari

ЎЗБЕКЛИК БЕЛГИСИ ЧОПОН, ҚАЛПОҚДАМИ?

*** Мумтоз мусиқа эшитамизми?**
*** Ёшлар рақсида миллий ҳаракатларнинг йўқолиб бораётганлигига сабаб нима экан?**
*** Миллат қиёфасини қўшиқ ҳам белгилайди.**
*** Миллий рақс фақат саҳнада яшаши керакми?**

ДИСКОТЕКА ОЛИФТАЛАР ЖОЙИМИ?

Пойтахтимизнинг қоқ марказидаги Сайилгоҳда дам олаётган француз аёли таажжубини яшира олмади:

— Нақ Европанинг ўзгинаси-я!

У ён атрофдаги мусиқаларни эшитиб, шу хулосага келди. Қизиқувчан эмасми, ўзбек мусиқалари янграб турган бирор кафе ёки барга олиб боришни сўради.

— Ҳамма истироҳат боғларига бордик, анҳор бўйидаги ошхоналарни айландик. Тилга тушган ресторанларда бўлдик. Аммо миллий мусиқа янграб турган битта бўлсин жой топиб беролмадим француз меҳмонимга. Ҳафсаласи пир бўлган меҳмон бошқа талабини айтди:

— Диско-клубларга олиб бор.

Мирзо Улуғбек паркига олиб бордим. Сўнг сайилгоҳга. Зафар Диёр паркидаги ўйин майдончасида ҳам бўлдик. Меҳмонимга бу клубларнинг нимаси ёқмаяпти деб ҳайрон эдим, у муддаосини айтди:

— Мен миллий рақсларингни кўрмоқчиман.

Бу ерларда ўзбекча қўшиқ, ўзбекча рақс нима қилсин, деган сўзларимдан ўзим уялиб кетдим. У барибир мен истамаган саволни берди: — «Нега?» Бу ердагилар ёшлар деб жавоб берайми? Бу ёшлар миллий мусиқаларга рақс тушмайдилар деб айтайми? Ҳарқалай, йўлини топдим: — «Фақат олифталар келади бу ерга...»

УЛОҚ «ҚОРИШМА»НИКИ

Ҳамроҳ-ўзбек қизининг айтишича француз меҳмонимизнинг истаги тўйда ижобат бўлибди: «Йигитларни жазавага келтирган «қоришма» (лезгинка) тугагандан сўнг менга қўлларини кўрсатиб «окей» деб қўйди. Бу гурузин мусиқаси дейишдан уялдим, дейди у

Дарвоқе, "қоришма" ҳақида. У икки-уч йилдан бери тўйларимизда урф. Яқинда Қашқадарёга борганимда ҳам куёвнинг ўртоқлари унга роса тупроқ чангитишди. Ҳа, ёшларимиз орасидаги "қоришма" қозонган обрў-эътиборга ҳавас қилса арзийди. Ўзимизнинг дилхирожу андижонполкасига ҳам йигитларимиз ер тепса, қизларимиз хиром қилса деймиз-да "қоришма" га ҳавас қилиб.

«ЖОНОН БЎЛАМАН»НИ ЁШЛАР ЭШИТИШМАДИ

Қишлоқда бўлган бир воқеани айтиб берай. «Жонон бўламан», деб қўшиқ бошлаган санъаткорни қўшиқнинг иккинчи бандига етмасданоқ тўхтатишди. «Диско айтасиз» деб талаб қилишди тўйдаги ёшлар. Бечора ҳофиз диско билмас экан. У тўйхонадан чиқиб кетди. Ўрнига диско айтадигани келди.

1

Ёшлар чунонам ер тепиб, беўхшов ирғишлашдики, тўйхона чанги чироқни хира қилди. Ёшларни жазавага солган қўшиқларни санаб ўтай: «Араваси бор» (туркча), «Кетма» (Озода Нурсаидова), «Борсан» ("Сетора"), «Девона бўлдим» (Анвар Санаев), «Керак эмас шаҳло кўзларинг» ("Болалар") ва ҳакозо.

МУМТОЗ ҚЎШИҚ ИЖРОЧИСИ КИМЛАР?

Мумтоз мусиқанинг даволовчи хусусиятга эга эканлиги ҳақида ўқиган эдим. Мумтоз куй-қўшиқлар кишига руҳий сокинлик, қалбга ором индираркан. Мумтоз мусиқа орқали улуғворлик, ахлоқ, маънавият сингади деб ҳисоблашади олимлар. Бунинг исботини пайқашингиз қийин эмас — бешикдаги чақалоққа мумтоз куй қўйиб берсангиз у ором олади, диско қўйиб беринг-чи? Ёки дискоклубларга французнинг ўзбек ҳамроҳи айтганидек, кўпроқ олифталар боришини ҳам яхши биламиз. Тўй-ҳашамларда жилпанг-жилпанг қилаётганлар ҳақида ҳам одамлар қўлларини бигиз қилиб гапиришади. Хўш, мумтоз қўшиқни бугун кимлар ижро этяпти? Унинг тингловчиси кимлар?

«Замин юлдузлари» фестивалида мукофот 14 ёшли озар қизи Гунелга топширилди. У бир жуфт қўшиқ айтиб берди. Иккаласи ҳам миллий мусиқа асбоблари жўрлигида, миллий услубда айтилди. Қўшиқда фақаттина Гунелнинг овози эмас, Озарбайжоннинг ҳам овози янграгандай. 14 ёшли қизалоқ ўз овози билан Озарбайжонни яна бир марта Ўзбекистонга танитди, миллий санъатини кўз-кўз қилди. Юртимизда Гунелдан ўн карра истеъдодлилар бор. Лекин мумтоз мусиқаларни ижро этаётган, машҳур бўлаётган ёшларимизни, ўсмирларимизни кўрмаяпмиз? Қизиғи шундаки, биз Гунелни танимиз. Уларни эса...

УНИ БУГУН КИМ ЭШИТЯПТИ?

Хабар: «Қаро кўзим» номли концерт бўлиб ўтди. Фахриддин Умаров, Ортиқ Отажонов, Ғуломжон Ёқубов, Каримбой Раҳмонов каби анъанавий йўлда хиргойи қилувчи санъаткорларимиз иштирок қилган концертда ёшларни топиш қийин эди. «ДАДО» эстрада гуруҳининг концерти икки кун давом этса, «Қаро кўзим» бир кун бўлди. «Дадо» 4 минг томошабин сиғадиган "Халқлар дўстлиги" саройида қўшиқ айтди. Анъанавий йўлдагилар 2000 кишилик Алишер Навойи номли санъат саройи билан кифояланишди.

Хабар: Муножат Йўлчиеванинг мумтоз қўшиқлардан иборат концерти "Туркистон" саройида зўр муваффақият билан намойиш этилди. Яна юқоридаги муқояса — концертда ёшлар йўқ эди. "Сетора" 5 кун "Халқлар дўстлиги" саройида концерт берди. Муножат Йўлчиева атиги бир кун. "Туркистон" саройидаги ўриндиқлар сони 896 та.

Факт: Телетомошабинлар истаклари билан мусиқий табрик йўлланувчи кўрсатувлар бор. «Дил изҳори», «Табриклаймиз, қутлаймиз», «Клип-совға» каби кўрсатувларнинг ҳафталик эфир вақти 25.30 соат. Шу 25.30 соатлик мусиқий эфирда ўзбек чолғу асбоблари жўрлигида айтиладиган қўшиқларнинг вақти бир соатга етмайди. Қолган 24.30 соатлик эфир эстрадага тегишли. Радио мурватини бурасангиз ҳам шунга ўхшаш ҳолат.

2

Миллатнинг ахлоқи, қиёфаси акс этади. Маънавият, қадрият ўзгарса, миллат қиёфаси ҳам ўзгаради. Миллат қиёфаси ўзгарса унинг рақси ҳам ўзгаради.

ЖОСУСНИ РАҚСИ ОШКОР ҚИЛГАН ЭКАН

Хавотиримиз сабаби: Мусиқа, рақс қайсидир маънода миллат қиёфасини белгилайди. Бухоро амирлиги саройидаги оврўпалик жосусни оёқ ҳаракатлари ошкор қилиб қўйган экан. Амир саройидагилар мусиқага мос тебраниб турганда, у мусиқага оёқлари билан жўр бўлган. Амир одамлари буни пайқаб жосусни қўлга олган.

Куни кеча қишлоқдаги дўстимнинг тўйидан қайтдим. Жажжи қизалоқлардан тортиб, холаю момоларимизгача "замонавий" ўйнадик. Тенгқурларимни асти қўяверинг. Шунақа жазавага тушишдики, нақд шайтон рақси дейсиз. Қизлар эса қий-чув билан "Ламбада"га тушишди. Бири қўйиб бири қилпанглайди. Тўйда пайдо бўлган издиҳомга қараб рақсимизга қўшилиб ўзимиз ҳам анча енгиллашиб қолибмиз, деб ўйлайсан киши. Ана баъзиларнинг ахлоқи сусайганлиги ҳаракатларидан ҳам кўриниб турибди. Бугун бир ғарбликни ёшларимиз орасига қўшиб юборсангиз, унинг рақс ҳаракатларидан ҳеч ким ғарблик эканлигини фаҳмлай олмайди.

Ўзбек рақси ҳаракатларида ахлоқ, маънавият бор. Шовқин-сурон, урҳо-сур мусиқаларга ўзбекча ҳаракатлар тушмайди. Ўзбек рақси олифталикни ёқтирмайди. Ёшларнинг тўй-ҳашамлардаги рақсларини кузатсангиз нечоғлик олифтанома бўлиб қолганлигимизни фаҳмлайсиз. Уларнинг беўхшов ирғишлашлари, енгил-елпи қилиқлари ғашингизни келтиради. Алмойи-жалмойи ўйинларига қараб ёшларимиз ўзгариб кетяпти, деб кексалар бошларини сарак-сарак қилишади. Улар ёшлар рақсларининг эмас, ахлоқининг ўзгаришидан хавотирдалар. Чунки рақсда

РАҚС НЕГА ЎЗГАРАЯПТИ?

Ўша тўйда ҳофиздан халқ йўлида битта бўлсин ашула айтиб беришини сўрадим. Эстрадага солинган ўнлаб ўшандай қўшиқларни эслатдим. У бирортасини айтиб беролмади. Бунинг ўрнига ёш эстрада хонандаларининг қўшиқларини «талабларга биноан» куйлади. Тўғри, у ўзбекча айтди. Лекин миллий ритм, миллий оҳанг йўқ эди бу қўшиқларда. Уларга ўзбекча ўйнаб бўлмасди. Менимча, аксарият ёш хонандалар қўшиқларида айнан ўзбеклик йўқ.

Битта мисол: «Сизни севолмасам нетай» деган қўшиқ бор. Бошқани севадиган эрнинг дарди-ҳасрати қўшиққа асос қилиб олинган. Хотинига **«сизни севолмасам нетай»** дегувчи ўзбек бормикан дунёда? Ўзининг ҳасратини кўчага олиб чиқувчи бундай зотни орамиздан топа олармикансиз? Қўйингки, бундай оҳу фиғонларни ғуруримиз қабул қиладими?

ХУЛОСА

Мақола бошида қўйилган саволга барибир генетика жавоб берадиганга ўхшайди — сиз кўча-кўйда фақат ғарбона оҳангларни тинглайсиз. Ойнаи жаҳон орқали ўз танишларингизни мумтоз қўшиқлар билан табриклашни хоҳламайсиз. Кассеталарингиз орасида мумтоз оҳанглар йўқ. Тўй-ҳашамда ҳам диско қўшиқларга рақс тушишни хушлайсиз. Хўш, нега энди қизалоғингиз ирғишламасин!

Акбар ЖОНУЗОҚОВ, журналист

3

Ilmiy ekspeditciya safardan qaytdi

ЭКСПЕДИЦИЯНИНГ САККИЗИНЧИ САФАРИ

Аждодлар изидан бир неча йил аввал йўлга чиққан Бобур номидаги халқаро экспедиция сафарлари бир-биридан самарали кечмоқда.

Яқинда ушбу илмий экспедиция навбатдаги — саккизинчи сафардан қайтди. Шу муносабат билан мухбиримиз экспедиция раҳбари, Бобур номидаги халқаро жамғарма раиси Зокиржон МАШРАБОВ билан учрашди.

— Шу йилнинг 11 октябрь куни Андижон шаҳридаги "Боғи Бобур"дан сафарга отланган эдик, - дея сўз бошлади Зокиржон ака. — Биз Қирғизистон, Хитой, Покистон, Ҳиндистон, Бангладеш, Эрон ва Туркманистон давлатлари орқали ўз олдимизга қўйилган режаларни муваффақиятли уддалаб, 51 кунда Ўзбекистонимизга қайтиб келдик. Шуниси фахрланарлики, биз Тошкент — Ўш — Эркишом — Қашқар "Буюк ипак йўли"нинг биринчи расмий йўловчилари бўлдик. Саёҳатимиз давомида жойлардаги илмий-маърифий муассасалар, кутубхоналар, ўқув юртлари, музейларда учрашувлар, олимлар, ёзувчи ва шоирлар билан ижодий мулоқотлар ўтказдик. Ана шу анжуманларда кўпроқ жаҳон ҳамжамиятидан муносиб ўрин эгаллаётган юртимиз ҳақида, халқимизнинг иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш ва демократик тамойилларни ўзлаштириш борасида эришаётган ютуқлари тўғрисида, Ўзбекистон ҳақида, гапириб бердик. Экспедиция давомида Шарқий Туркистондаги Юсуф Хос Ҳожиб, Маҳмуд Қошғарий, Оппоқхўжа, Зокиржон Холмуҳаммад ўғли Фурқат ҳаёти ва ижодий фаолиятига оид янги илмий манбалар тўпланди. Бизнинг тахминимизча, Бобур Мирзонинг "Асрори мусиқа" асари Қашқардан топилиши мумкин эди. Изланишларимиз натижасида маҳаллий олимлар Анвар Ботир ҳамда Ҳамид Темурларнинг "Таварруҳи мусиқиюн" номли рисоласини қўлга киритдик. Мазкур асар Бобур Мирзонинг юқорида таъкидланган китобига ёзилган илмий монографиядир. "Бобурнома"нинг уйғур тилидаги китоби ҳамда Қашқар тарихига оид адабиётларни олишга эришдик.

Шуни айтиш керакки, Бобур Мирзо яшаган бирон мамлакатда Бобурийларнинг алоҳида музейи ташкил этилмаган. Биз фақат Бобурийлар фаолиятига оид музейни Ҳинд океани соҳилларидаги гўзал ва фусункор Дакка шаҳрида кўрдик. Музейда Бобур замонасидаги замбарак, ҳарбийлар либоси, қурол-аслаҳалар, шунингдек ўша даврда забт этилган тангалар, идиш-товоқлар мавжуд эди. У ерда шахсан улуғ бобомиз имзо чеккан Фармоннинг асли сақланаётганлиги ҳам маълум бўлди.

Ҳиндистоннинг Патна шаҳридаги "Худобахш" кутубхонасида аждодларимиз тарихига бағишланган янги манбалар, Темурийлар хонадони аъзолари суратларининг асл нусхалари билан танишдик. Суратларнинг муаллифлари тарихий шахслар бўлиб, бундан аждодларимиз портретлари тахминий тасаввур асосида чизилмаганлиги аёнлашди. Бобур Мирзо ҳақидаги инглиз, немис ва ҳинд ижодкорлари томонидан ёзилган тўртта тарихий роман ҳам экспедициямизнинг салмоқли ютуқларидан биридир.

Эроннинг Имом Ризо майдонидаги машҳур кутубхона ва музейда Бобур Мирзо ихтиро қилган ҳарфлар билан битилган ҳамда Бойсунқур Мирзо ҳуснихати ила ёзилган Қуръони каримни кўриб, ана шундай буюк сиймоларнинг авлодлари эканлигимиздан қалбимизда чексиз фахр-ифтихор туйғуларини туйдик. "Хатти Бобурий"дан нусха олишга муяссар бўлдик.

Умуман, ушбу сафаримиз давомида жами ўттизга яқин ноёб китоб ва қўлёзмалар олиб келинди ва улар Андижондаги Бобур музейига тақдим этилди.

Муҳаббат ОТАМИРЗАЕВА, "Туркистон"нинг жамоатчи мухбири

Sport

ЎЗБЕГИМНИ ТАНИТГАН КУРАШ!

Бугун Халқаро Кураш Ассоциацияси ўзининг навбатдаги Ижроия қўмитаси йиғилишини ўтказмоқда. Ушбу нуфузли ташкилотнинг бу галги йиғилишида сайёрамизнинг тўрт қитъасидан келган ижроқўм аъзолари томонидан миллий спортимизнинг янги асрдаги истиқболига бағишланган долзарб масалалар кўриб чиқилади. Анжуманда иштирок этиш учун Америка қитъавий Кураш конфедерацияси президенти Эдгар Клауре, Африка қитъавий Кураш конфедерацияси президенти Андре Френч ва Туркия Республикаси Кураш конфедерацияси президенти Иброҳим Остек жаноблари биринчилардан бўлиб юртимизга ташриф буюрдилар.

Мамлакатимиз меҳмонлари журналистлар билан ўтказилган матбуот анжуманида ўзбек кураши ҳақида ўз фикр ва муносабатларини билдиришди.

Иброҳим Остек (Туркия) — Қардош ўзбек диёрига учинчи маротаба келишим. Бунга сабаб, ўзбек курашидир. Мазкур спорт билан танишган пайтимдаги ҳаяжонимни таърифлашга сўз ожиздир. Чунки тарихчи сифатида айта оламанки, дунё курашларининг отаси бўлган — ўзбек кураши бошқа миллатлар томонидан ўз миллий спорт тури тариқасида ўзлаштирилиб, асрлар оша жаҳон халқлари саломатлиги ва дўстлигини мустаҳкамлаш йўлида толмай хизмат қилаётган эди. Хайриятки, Ўзбекистон истиқлолга эришгани ва Республикангиз Президенти Ислом Каримов ҳеч бир мамлакат бошлиғида кузатилмайдиган даражада спортсевар бўлгани боис бобомерос кураш дунё юзини кўриб, агрессив равишда қамровини кенгайтирмоқда.

Андре Френч (ЖАР) — Даставвал, ўзбек кураши мен ва африкаликларга нима берди деган саволга тўхталсам. Шуни алоҳида эътироф этардимки, ўзбекни ўзлигини танитган кураш бўлди. Чунки биздаги 1993 йилгача давлат бошқарувида бўлган сиёсатдонлар томонидан шарқ халқларини, умуман олганда, собиқ Совет халқларини тузилиши, қиёфасидан тортиб урф-одатигача ғайритабиий ҳолатда тасвирлаш тарғиб қилинарди. 1999 йилда Халқаро Кураш Ассоциацияси президенти Комилжон Юсупов таклифига биноан келиб кўрдимки, бу юртга, одамларига бўлган тасаввурим бутунлай ўзгариб, жаҳон халқларига ҳар жиҳатдан намуна бўлса арзигулик ҳақиқий санъат, маданият ва инсонлар шу заминда эканлигига ишончим комил бўлди.

Эдгар Клауре (Боливия) — Тошкентга 1999 йил ўтказилган биринчи жаҳон чемпионатига икки полвонимиз билан келган эдик. Ўзимни яна ушбу меҳмондўст халқ даврасида кўриб турганимдан бағоят хурсандман. Америка қитъасида хусусан, Боливия, Парагвай, Чили, Уругвай, Доминикан Республикаларида ўзбек кураши мухлислари сони кун сайин ортиб бормоқда.

"Туркистон-пресс"

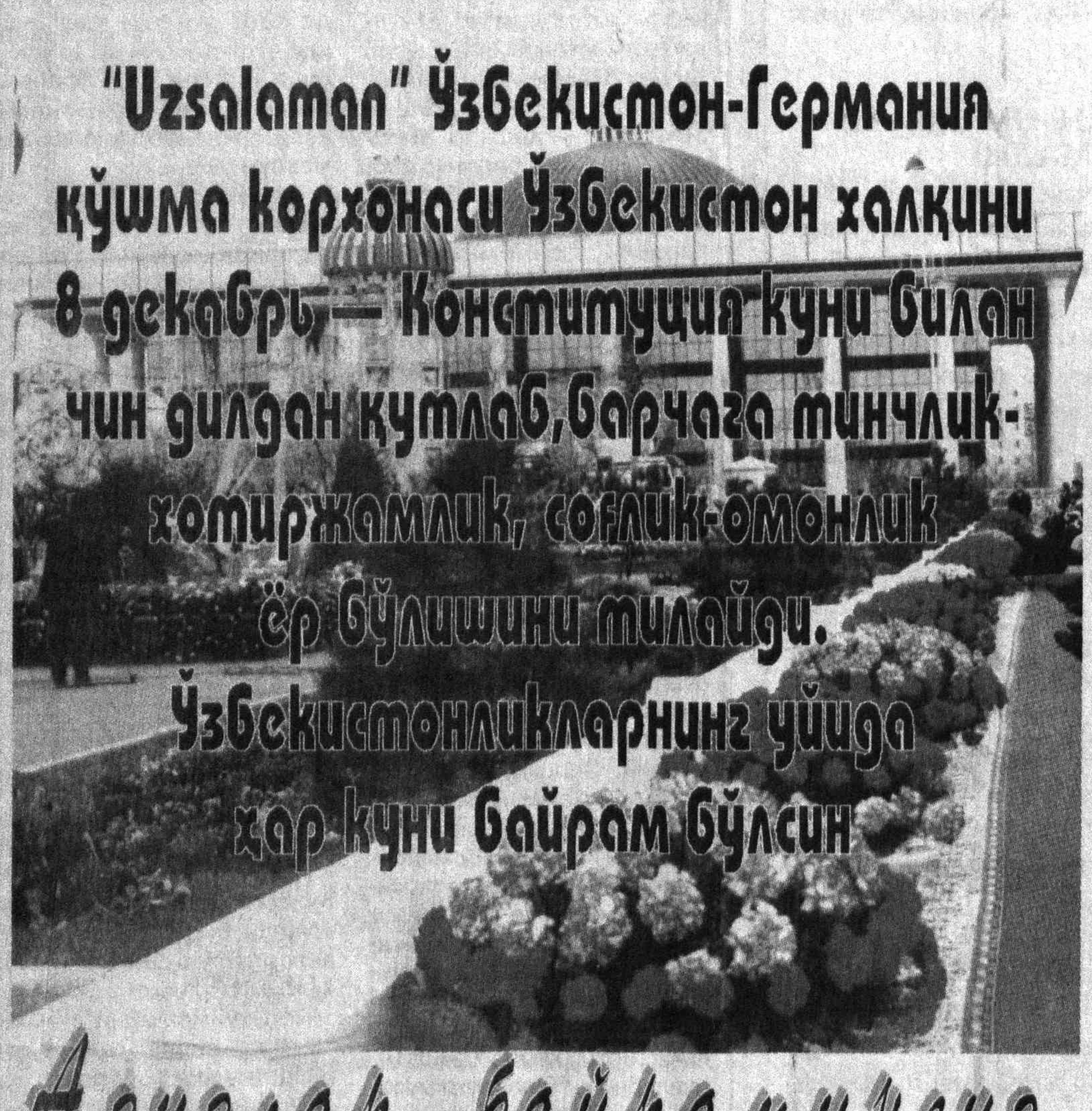

UZSALAMAN МАҲСУЛОТЛАРИ — ЖАҲОН БОЗОРИДА

"Uzsalaman" Ўзбекистон-Германия қўшма корхонаси бошқаруви раиси Қодиржон СОЛИЕВ билан суҳбат:

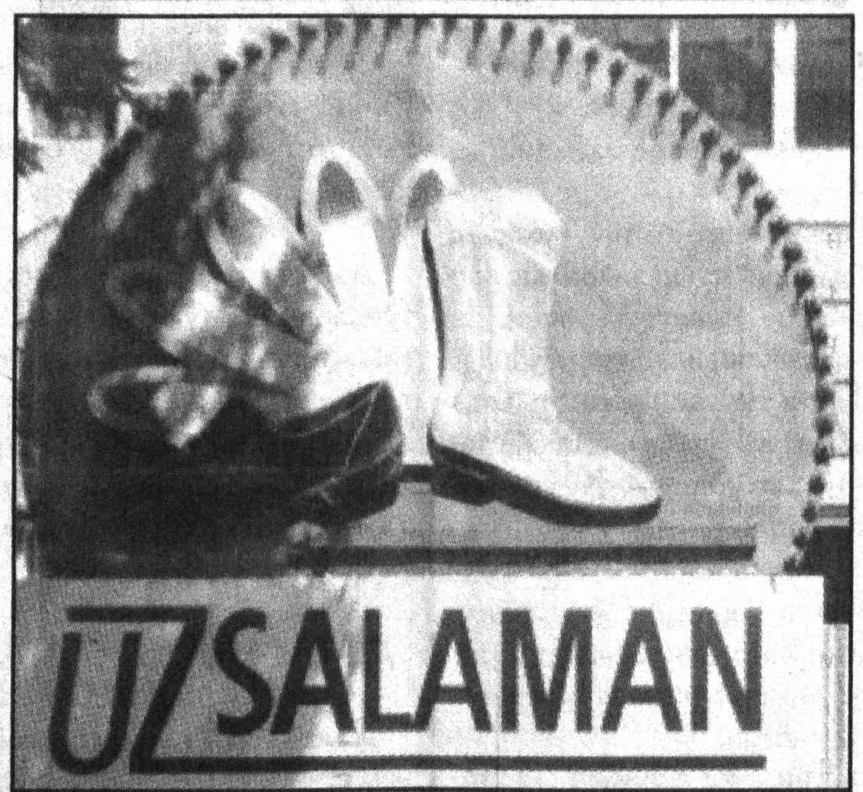

— Аввало, қўшма корхона тарихи ҳақида гапириб берсангиз?

— Фабрикамизга 1994 йил 14 декабрда таъсисчилар — "Ўзбекенгилсаноат" давлат уюшмаси, "Фарғонапойабзал" очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти ҳамда Германиянинг "Salamandr" фирмаси томонидан асос солинган эди. Ўшанда учала таъсисчи корхонани ишга тушириш учун бир ярим миллион Германия маркаси (бир миллион етмиш олти минг икки юз саксон тўққиз доллар) сарфлашганди. Фабрикамизга "Salamandr"нинг технологияси тадбиқ этилгач, йилига корхонамиз беш юз минг жуфт пойабзал ишлаб чиқариш қувватига эга бўлди. Ва ўтган даврда фабрикамиз аҳоли ва ташкилотларнинг буюртмаларига мувофиқ бир миллион олти юз эллик икки минг тўққиз юз жуфт ўн турдаги пойабзал маҳсулотларини чиқарди. Жорий йилнинг ўн ойида эса фабрикамизда бир юз тўқсон беш минг жуфт оёқ кийим тайёрланди. Ва ўн миллион бир юз ўн бир минг сўмлик соф фойда олинди.

— Ўтган йили корхонанинг молиявий аҳволи оғирлашиб, ишлаб чиқариш суръатлари пасайиб кетганди. Сиз раҳбар этиб тайинлангач, вазият тубдан ўзгарди, муаммолар бартараф этилди. Буни сир-синоати нимада?

— Бугунги кунда фабрикамизда ишчи-хизматчиларимизнинг меҳнатига қараб баъзиларига эллик-олтмиш минг сўмдан ойлик маошлари тўлаяпмиз. Бундан ташқари хомашё муаммосини ҳал қилдик, "Қўқонкўнчи" ҳиссадорлик жамияти шартнома асосида тери маҳсулотлари билан корхонамизни узлуксиз таъминлаб берадиган бўлди.

— Қайси ташкилотлар асосий буюртмачиларингиз ҳисобланади?

— Ўзбекистон Ички ишлар вазирлиги, ҳуқуқ-тартибот идоралари ва Мудофаа вазирлиги доимий буюртмачиларимиз саналади. Ҳарбийларимизга иссиқ ва чидамли оёқ кийимлар тайёрлаб беришни ҳар бир ходимимиз ўзи учун шараф деб билади. Бундан ташқари Тошкент, Фарғона, Қўқон, Наманган, Қувасой, Гулистон шаҳарларида ишлаб турган фабрикамиз дўконларининг ҳам харидорлари кўп. Шунингдек, маҳсулотларимизнинг бир қисмини хориж давлатларига экспорт қиламиз.

— Корхона водийдаги кўпгина таълим ва маданият муассасаларини оталиққа олганлигини эшитиб хурсанд бўлдик.

— Фарғона ва Марғилон шаҳарларидаги меҳрибонлик ва ногиронлар уйларини, вилоят тез тиббий ёрдам марказини ва бир қанча шифохона ҳамда мактабларни оталиққа олганмиз. Уларга жорий йилда етти миллион сўм хайрия ёрдамини кўрсатдик.

Фабрикамизда айни пайтда беш юз нафар ишчи-хизматчи фидокорона ишлаяпти. Уларнинг орасида фидойи кишилар талайгина. Айниқса, Ирина Чернешова, Абдумавлон Мадаминов, Муҳаббат Исроилова, Қодирали Содиқов, Фарида Хўжаева, Алишер Каримов, Лилия Михайлова, Дилшод Раҳимовларни кўпчилик ҳурмат билан тилга олади.

Файзулла ЭШҚУЛОВ суҳбатлашди

Азизлар, байрамингиз муборак бўлсин!

ОРЗУИМИЗ — ЕТУК ШИФОКОРЛАР ТАЙЁРЛАШ

— Бундан роппа-роса икки йил аввал Фарғонада Вазирлар Маҳкамасининг қарори билан Тошкент Давлат иккинчи тиббиёт институти филиали очилганида ёшларимизнинг кўнгли тоғдек кўтарилганди, - дейди тиббиёт фанлари доктори, профессор, филиал директори Юсуф НИШОНОВ. — Ўшанда кўпчилик мустақиллик туфайли водийда яна бир олийгоҳга асос солинганди деб хурсанд бўлишганди. Ўтган йилларда илм даргоҳимиз уч юз нафар санитария эпидемиология станцияси шифокорлари, суд, касб касалликлари ҳамда парҳез таомлари билан даволовчи мутахассисларни етказиб бердик. Айни пайтда филиалимизда таҳсил олаётган уч юз ўн бир талабага эллик уч нафар профессор ўқитувчилар илм сирларини ўргатмоқда.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, замон талабига жавоб берадиган мутахассислар тайёрлаш учун филиалимизда барча шароитлар яратилди. Талабаларимиз Жанубий Кореянинг Сеул университетида мунтазам ўқув амалиётларини ўтаб келмоқдалар.

Иқтидорли талабамиз Феруза Газизова халқаро жамғарма грантини олиб, АҚШга жўнаб кетди. Яна бир янгилик. Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги томонидан тиббиёт олий ўқув юртлари талабалари ўртасида ўтказилган стипендиялар танловида қатнашган бешта талабамиздан тўрттаси Ибн Сино стипендиясини қўлга киритди.

Яқинда ёшларимизга икки юз ўринли янги ётоқхона совға қилинди.

Асилхон ИСКАНДАРОВ ёзиб олди

ОЛОВ ЎЙНАМА, БОЛАЖОН...

Кундалик ҳаётимизда афсуски, ёнғин офатлари учраб турибди. Ушбу ёнғинларда инсонларнинг тан жароҳатлари олиб куйиши ва ҳалок бўлиши яна ҳам афсусланарли.

Ёнғинлар таҳлилига мурожаат қиладиган бўлсак, 1999 йил давомида содир бўлган ёнғинлар 17495 тани ташкил этган бўлса, шундан 3727 таси ёки 21,3 фоизи болалар шўхлиги оқибатида содир бўлган ёнғинлардир. 2000 йилнинг ўн ойи давомида эса содир бўлган ёнғинлар 13072 тани ташкил этгани ҳолда, улардан 2588 таси ёки 19,8 фоизи яна ўша болалар шўхлиги оқибатида содир бўлган.

Ушбу ёнғинлар оқибатида тан жароҳати олиб куйган 973 инсондан 273 таси, ёки ҳалок бўлган инсондан 25,9 фоизи болалар эканлиги кишини чуқур изтиробга солади ва ўйлантиради.

Бир муҳим масала – одамларнинг осойишталигини бузувчи, асабларига тегувчи ва соғлиқларига путур етказувчи "пақилдоқлар" деб аталмиш пиротехника воситаларининг қўлланилиши ҳақида тўхталмоқчиман. Кейинги пайтларда республикамиз ҳудудига, айниқса, Тошкент шаҳрига қўшни давлатлардан, асосан Хитойда ишлаб чиқарилган, ностандарт ва сифат сертификатига эга бўлмаган турли-туман пиротехника воситалари олиб кирилмоқда. Ушбу пиротехника воситалари нафақат асабларни қақшатмоқда, балки ёнғинларга ва инсонларнинг турли даражадаги куйиш, тан жароҳати олишларига сабаб бўлмоқда. Масалан, 1997 йилда ушбу сабаблар билан 82 та ёнғин содир бўлган, 12 фуқаро куйиш тан жароҳатини олган, шулардан 7 таси ёш болалардир. 1998 йилда эса 75 та ёнғин содир бўлган, 9 та фуқаро куйиш тан жароҳатини олган бўлса, шулардан 8 таси ёш болалардир.

Фуқароларга ва давлатга моддий зарар етказилган. Шовқинлар натижасида озор чекаётган халқимизга етказилаётган маънавий зарарни ҳисоблаб бўлармикан?!

Қутлуғ Рамазон кунларини ўтказаяпмиз. Ана шу хосиятли кунларда бехосият "пақилдоқларга" ўрин бормикан? Умуман олганда ушбу мавзуда муҳтарам имомларимиз, қориларимиз ўз муносабатларини билдиргани ҳолда тарбиявий-тушунтириш ишларини олиб боришса нур устига аъло нур бўлур эди.

Гоҳида жамиятнинг ривожи ва фойдаси учун ҳуқуқий меъёрларга ахлоқий меъёрлар ёрдамга келишига эҳтиёж сезилади. Балки, "пиротехника воситалари савдосини таъқиқлаш тўғрисида"ги Тошкент шаҳри ҳокимининг 1997 йил 20 ноябрдаги 521-Ф сонли фармойишига ҳамоҳанг Ўзбекистон Мусулмонлари идораси ҳам ўз фикрларини билдириб, Муфтий ҳазратлари томонидан бу ҳақда фатво берилиши ва бошқа диний конфессиялар ҳам ўз муносабатларини билдириши жоиз бўлади.

Маҳмуджон ТЎХТАЕВ, ЎзР ИИВ Ёнғиндан сақлаш бошқармаси бўлинма бошлиғи, ички хизмат майори

ИШГА МУНОСАБАТ ЎЗГАРДИ

— Жамоа мулкини ишчилар ўртасида тенг тақсимлаш мақсадида корхонамиз бундан беш йил аввал ҳиссадорлик жамиятига айлантирилганди,- дейди “Қувасойцемент” очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти раиси Муҳсинжон МЕҲМОНОВ

— Ўшанда жами 257 минг 708 дона умумий

қиймати 128 миллион 854 минг сўмлик бўлган (беш юз сўмлик) акция ишлаб чиқарилганди. Ва 25 фоизи давлатга, 24 фоизи жамоага, 25 фоизи чет эл инвесторларига ҳамда 26 фоизи эркин савдо орқали ташкилотларга сотилганди. Натижада корхонамизнинг кейинги беш йилликда ишлаб чиқариш қуввати бир неча баробарга ошиб, айланма маблағимиз икки миллиард сўмга етди. Шу боис йилнинг якунида акциядорларга яхшигина девиденд тўлаяпмиз. Масалан, ходимларимиз ҳар бир дона акцияси учун 1274 сўмдан қўшимча ҳақ олишди.

Корхонамизда цемент,

шифер, қурилиш ганжи ҳамда фаоллик даражаси 85 фоизни ташкил этган майдаланган оҳак ишлаб чиқарилмоқда.

Бизнинг ташкилотимиз водий аҳолиси ва ташкилотларини қурилиш материалларига бўлган эҳтиёжини узлуксиз қондириб келаётган ягона ишлаб чиқариш корхонаси ҳисобланади. Рақамларга мурожаат қиладиган бўлсак, жорий йилда 700 минг тонна ўрнига 701 минг 938 тонна цемент, 4 миллиард 500 минг дона ўрнига 4 миллиард 897 минг 480 дона шифер, 35 минг тонна ўрнига 40 минг 214 тонна оҳак, 17 минг тонна ўрнига 17 555 тонна альбастр маҳсулотларини тайёрладик.

Корхонамизда ишлаётган 3200 нафар ишчи-хизматчининг ўртача ойлиги 23-30 минг сўмни ташкил этяпти. Бундан ташқари, ҳар бир ишчига бир литрдан сут ва бир маҳал иссиқ овқат текин бериб боряпмиз. Қиш мавсуми бошланганлиги муносабати билан ҳар бир ходимимизга 50 килограммдан уч турдаги маҳсулот: картошка, пиёз, сабзи тарқатдик.

Яна шуни таъкидлаш лозимки, корхонамизга қарашли “Роҳат ” сиҳатгоҳида йил давомида 1000 нафар ишчи-хизматчиларимиз саломатлигини тиклашади.

Нилуфар ДЎСТБОБОЕВА, Аида КУМИКБОЕВА суҳбатлашишди

“ҚУВАСОЙЦЕМЕНТ” ОЧИҚ ТУРДАГИ ҲИССАДОРЛИК ЖАМИЯТИ БАРЧА ЮРТДОШЛАРИМИЗНИ КОНСТИТУЦИЯ БАЙРАМИ БИЛАН ЧИН ДИЛДАН ҚУТЛАЙДИ

ЎТГАН ДАВРДА ҚОМУСИМИЗ ЎЗИНИНГ ИНСОНПАРВАРЛИК, ЭРКИНЛИК ВА ДЕМОКРАТИК ТАМОЙИЛЛАРИНИ ИЖТИМОИЙ ҲАЁТИМИЗДА НАМОЁН ҚИЛДИ. УЧ МИНГ ИККИ ЮЗ НАФАР КИШИ ИШЛАЁТГАН БИЗНИНГ ЖАМОАДА ҲАМ КОРХОНАМИЗ ҲИССАДОРЛИК ЖАМИЯТИГА АЙЛАНТИРИЛГАЧ, МУЛККА ЭГАЛИК ҲИССИ ШАКЛЛАНДИ, ҲАР БИР ОДАМ «КОРХОНА МЕНИКИ» ДЕГАН РУҲДА ИШЛАЯПТИ. БУ ҲАМ БЎЛСА, БАРЧА АЪЗОЛАР ТЕНГ ҲУҚУҚҚА ЭГАЛИГИНИ КЎРСАТМОҚДА

ЯНА БИР КАРРА БАЙРАМИНГИЗ МУБОРАК БЎЛСИН!

“Қувасойцемент” очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти жамоаси

Қарши муҳандислик-иқтисодиёт институти жамоаси барча юртдошларимизни умумхалқ байрами — 8 декабрь Конституция куни билан чин дилдан муборакбод этади!

Мамлакатимизда фуқаролик, ҳуқуқий демократик жамият барпо этишимизда Қомусимизнинг ўрни беқиёс эканлигини ҳаммамиз чин кўнгилдан ҳис этяпмиз. Чунки ҳар биримиз ўз манфаатларимиз ва ҳақ-ҳуқуқларимизни ана шу бош қонунимизга таянибгина ҳимоя қилаётирмиз.

Яна бир мисол, бугунги кунда республикамизда иқтисодийислоҳотлар изчил амалга оширилиб, одамларимизнинг ҳаёти фаровонлашаётганлигининг ўзи ҳам Қомусимизнинг инсон манфаатлари учун хизмат қилаётганлигидан далолат беради

Барчани яна бир бор айём билан қутлаймиз! Юртимизга байрамлар қут-барака, тўкин-сочинлик олиб келсин!

ҚАРШИ МУҲАНДИСЛИК-ИҚТИСОДИЁТ ИНСТИТУТИ ЖАМОАСИ

TOSHKENT МЕҲМОНХОНАСИ МУКОФОТЛАНДИ

Таҳририятимизга Нью-Йоркдан хушхабар келди: “Тошкент” меҳмонхонаси “Бизнес энстатив дирекшн” дунё бозорини ўрганиш халқаро марказининг қимматбаҳо “платина” соврини билан мукофотланибди.

Таъкидлаш керакки, “Биайдн” дунёнинг бир юз эллик иккита мамлакатида аҳолига маиший ва савдо хизматини кўрсатишга ихтисослашган йирик компания ва ташкилотларнинг фаолиятини ўрганади ва йил давомида жаҳон андозалари талаблари даражасида хизмат кўрсатганларга ана шундай мукофотларни беради.

Меҳмонхонамиз бундан аввал ҳам икки маротаба мукофотланганди. Тўғрисини айтсам тўқсонинчи йилларгача бундай мукофотларни олишни ҳатто тасаввур ҳам этиб бўлмасди. Мустақиллик шарофати билан меҳнатимиз қадрланаяпти...

Тўрт юз етмиш ўринга мўлжалланган меҳмонхонамизга аслида бундан қирқ икки йил аввал асос солинганди. У ҳали ҳануз шаҳарнинг марказида, яъни Алишер Навоий театри рўпарасида жойлашганлиги ва намунали хизмат кўрсатиб келаётганлиги билан меҳмонларни кундан-кунга қизиқишини оширмоқда.

Айтиш лозимки, мустақиллик даврида меҳмонхонамиз замонавий жиҳозлар, жумладан телевизор, музлатгич, телефон, юмшоқ мебеллар билан янгиланди. Бундан ташқари мижозларимизга уч юз ўринга мўлжалланган ресторан, бар, валютани алмаштириш бўлими ва буюмларни сақлаш жойлари хизмат кўрсатмоқда. Шу боис меҳмонларимизнинг сони кун сайин ортмоқда. Айниқса, АҚШ, Англия, Япония, Корея, италияликлар мижозларимизнинг асосий қисмини ташкил этмоқда. Биргина ўтган йилнинг ўзида ўттиз уч минг икки юзта хориж ва мамлакатимиз фуқароларини қабул қилдик. Ва йилни ўн бешқ миллион сўм фойда билан якунладик. Жорий йилда ҳам ана шунча даромад олишни мўлжаллаганмиз...

Меҳмонхонамизда ишловчи жами икки юз етмиш тўрт нафар ходимларимизнинг ўртача ойлиги бугунги кунда ўн беш минг сўмни ташкил этиб турибди.

Бизнинг жамоада ташкилотчи ва фидойи кишилар кўп.

Аброр Шоқодиров, Абдуқундуз Абдураззоқов, Маҳмуд Мирзажонов, Ислом Зайниддинов, Зикир Бобожонов, Аҳмаджон Тўлаганов, Салима Гизатуриналар ана шундайлардан, — дейди “Тошкент” меҳмонхонаси директори Шомансур Шоаҳмедов.

Ҳилола АБДУЛЛАЕВА, Гулистон СОДИҚОВА

Ziyo maskanlari

ЧЎЛПОН НОМИГА МУНОСИБ

Чўлпон номидаги Андижон Давлат тиллар педагогика институти нафақат вилоятдаги, балки республикамиздаги олий ўқув юртлари орасида ҳам ўз ўрнига эга. Чунки у Фарғона водийсидаги чет тилларга ихтисослашган ягона институт ҳисобланади. Жами учта факультетдан иборат бўлган бу олий ўқув юртида бугунги кунда мингдан зиёд талабалар таҳсил олмоқдалар. Институтнинг замон талабига жавоб бериш ёки бермаслигини бу йилги қабул натижаларидан ҳам билса бўлади. Айнан шу йил бир ўринга умумий ҳисобда олти-еттита абитуриент даъвогарлик қилди.

Инглиз филологияси факультетининг 2000-2001 ўқув йилидан бошлаб тўлақонли хорижий услубда жиҳозланиши, талабаларнинг дарс пайтида замонавий техник воситалар ёрдамида хориж давлатлари кўрсатувларини бевосита томоша қилиб, таҳлил этишларига имкон яратилганлиги мутахассислар томонидан ҳам ижобий баҳоланмоқда.

Жамоанинг халқаро алоқалари эса мақташга арзирли. Жумладан, профессор-ўқитувчиларнинг Германия, АҚШ, Англия, Франция каби ривожланган мамлакатларнинг нуфузли ўқув даргоҳларида малака ошириб қайтишлари доимий тарзда йўлга қўйилган.

Шунингдек, турли чет эл жамғармалари орқали ҳам талабалар адабиёт алмашиб турадилар.

Олийгоҳда олиб борилаётган маданий-маърифий ишлар ҳам таҳсинга лойиқ. “Камолот” жамоатчилик маркази фаолияти самараси ўлароқ, институт қошида ташкил этилган “Истиқлол” театр-студияси томонидан саҳналаштирилган “Мангу даъват” спектакли республика талаба ёшларининг “Ниҳол-2000” театр фестивалида махсус соврин билан тақдирланди.

Қолаверса, икки йилдан буён ўтказиб келинаётган “Президент асарлари билимдонлари” баҳсларида ҳам ҳамиша талаба Умиджон Эгамбердиев бошчилигидаги “Фидойи ёшлар” клуби аъзолари ғолиб бўлиб келишмоқда. Айнан шу талаба бу йил Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги томонидан Президент стипендиантлигига муносиб деб топилди. Аслида институтдан Давлат стипендиантларининг етишиб чиқиши анъанага айланган, десак ҳам муболаға бўлмас. Чунки У. Эгамбердиев олийгоҳ тарихидаги учинчи Президент стипендианти ҳисобланади.

Ўйлаймизки, зукко олим Рашид Баратов бошчилигидаги бу зиё масканининг ўқитувчи ва талабалари Чўлпон номига ҳамиша муносиб бўлиб қоладилар.

Хуршидбек РЎЗИЕВ

НАВОИЙ ВИЛОЯТ ҲОКИМЛИГИ ЎРТА МАХСУС КАСБ-ҲУНАР ТАЪЛИМИ БОШҚАРМАСИ УМУМХАЛҚ БАЙРАМИ — КОНСТИТУЦИЯ КУНИ МУНОСАБАТИ БИЛАН БАРЧАНИ МУБОРАКБОД ЭТАДИ

КОНСТИТУЦИЯМИЗ ФАН СОҲАСИНИНГ ИСТИҚБОЛИНИ БЕЛГИЛАДИ. У АСОСИДА ҚАБУЛ ҚИЛИНГАН ҚОНУНЛАР ЭРКИН ФАОЛИЯТИМИЗГА ЙЎЛ ОЧДИ. ЮКСАК ПАРВОЗ УЧУН ҚАНОТ БЕРДИ

БАЙРАМИНГИЗ ЯНА БИР БОРА ҚУТЛУҒ БЎЛСИН АЗИЗЛАР!

НАМАНГАН МУҲАНДИСЛИК-ИҚТИСОДИЁТ ИНСТИТУТИ ЖАМОАСИ ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚИНИ КОНСТИТУЦИЯНИНГ 8 ЙИЛЛИК БАЙРАМИ БИЛАН ТАБРИКЛАЙДИ!

ЎТГАН ДАВР МОБАЙНИДА ХАЛҚИМИЗНИНГ ҲУҚУҚИЙ ОНГИ ШАКЛЛАНДИ. БОШ ҚОНУНИМИЗ АСОСИДА ҲАҚ-ҲУҚУҚИМИЗ ТИКЛАНДИ, ЭРКИНЛИГИМИЗ КАФОЛАТЛАНДИ

БАРЧАГА ТЕНГЛИКНИ БЕРГАН КОНСТИТУЦИЯ БАЙРАМИ БИЛАН ЮРТДОШЛАРИМИЗНИ ЯНА БИР БОР ҚУТЛАЙМИЗ!

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ИҚТИСОДИЁТ УНИВЕРСИТЕТИ ЖАМОАСИ ВАТАНДОШЛАРИМИЗНИ 8-ДЕКАБРЬ — КОНСТИТУЦИЯ КУНИ БИЛАН ЧИН ЮРАКДАН МУБОРАКБОД ЭТАДИ

ҚОМУСИМИЗ ИНСОНПАРВАРЛИК, ЭРКСЕВАРЛИК, ОММАВИЙ ВА ҲАҚҚОНИЙ КОНСТИТУЦИЯ ЭКАНЛИГИНИ АМАЛДА НАМОЁН ҚИЛДИ.

МАМЛАКАТИМИЗДА ЎРТА ВА КИЧИК БИЗНЕС РИВОЖЛАНТИРИЛДИ, ТАДБИРКОРЛАРГА ИҚТИСОДИЙ ЭРКИНЛИК БЕРИЛДИ ҲАМДА ҲАҚ-ҲУҚУҚЛАРИ ҚОНУНИЙ ҲИМОЯ ҚИЛИНИШИНИНГ ЎЗИ ҲАМ ФИКРИМИЗНИ ТАСДИҚЛАЙДИ

БАРЧАНИ ЯНА БИР КАРРА БАЙРАМ БИЛАН ҚУТЛАЙМИЗ!

Тошкент Давлат иқтисодиёт университети жамоаси

"KVARS" — ЎЗБЕКИСТОНДАГИНА ЭМАС, МИНТАҚАДА ҲАМ...

"KVARS"— минтақамизда шиша буюмлари ва қурилиш ойналари ишлаб чиқарадиган ягона ташкилот ҳисобланади,— дейди ҳиссадорлик жамияти бошқаруви раиси Одилжон АЛЛАЁРОВ. — У мана йигирма беш йилдирки тўхтовсиз Марказий Осиё давлатларидаги корхонаю, ташкилотларни ҳамда аҳолини шиша ва ойна буюмларига бўлган эҳтиёжини қондириб келаётир.

Корхонамиз бундан беш йил аввал ҳиссадорлик жамиятига айлантирилгач, одамларимизнинг ишга бўлган муносабати ўзгарди. Негаки, сотувга чиқарилган 133 минг 865 дона акцияни қарийб тенг ярмини сотиб олган 2779 нафар ишчи ва ходимларимизда "корхона меники" деган руҳ пайдо бўлди. Шу боис йилдан-йилга "KVARS"нинг иқтисодий салоҳияти ошиб борди. Биргина ўтган йилни 53 миллион сўм фойда билан якунладик. Жорий йилнинг ўн бир ойида эса даромадимизнинг салмоғини 60 миллион сўмга етказдик.

Бугунги кунда "KVARS" бир кунда 12 минг метр квадрат қурилиш ойнаси ҳамда 148 минг дона шиша идишлар ишлаб чиқараётир. Жорий йилнинг сўнгги беш ойида эса бир ярим миллион метр ойна ишлаб чиқардик.

Бизнинг корхонамизда ҳозирги кунда буюртма асосида маҳсулотлар ишлаб чиқарилмоқда. Буюртма эса ишлаб чиқарилган маҳсулотларни "музлаб" қолишдан асраяпти. Яна шуни айтиб ўтмоқчиманки, мамлакатимизнинг барча вилоятлари марказида "KVARS"нинг шўъба корхоналари ишлаб турибди. Ва аҳоли ташкилотлардан буюртмалар қабул қилмоқда.

Бизнинг жамоада фидойи инсонлар кўп.

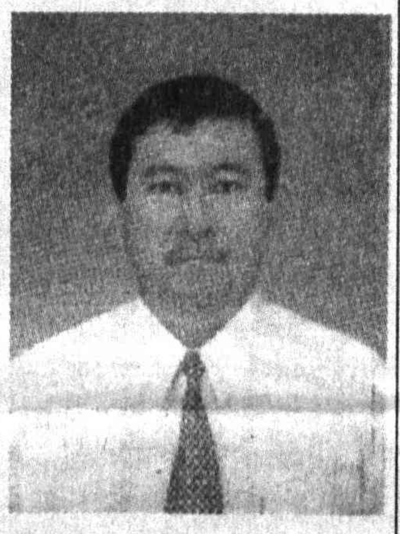

Машраб Абдусамадов, Адҳам Тўрахўжаев, Убайдулла Турғунбоев, Сергей Чиботарёв, Симбат Ереnян, Салима Нишонова, Манзура Бойдадаеваларнинг корхонанинг қаддини кўтаришдаги хизматлари беқиёслигини алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиман.

Ҳамид ПИРИМҚУЛОВ, Меҳрож ДАРХОНОВ суҳбатлашишди

ФАРҒОНА ВИЛОЯТИ ҚУВАСОЙ "КВАРЦ" ҲИССАДОРЛИК ЖАМИЯТИ ЖАМОАСИ ВАТАНДОШЛАРИМИЗНИ ҚУТЛУҒ АЙЁМ - ҚОМУСИМИЗНИНГ САККИЗ ЙИЛЛИК ТЎЙИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ТАБРИКЛАЙДИ!

Фарғона вилояти Қувасой "Кварц" ҳиссадорлик жамияти жамоаси

ФМТ-1

"Ўзбекистон почтаси" Давлат-Акционерлик компанияси

АБОНЕНТЛИК Газета 203 Нашр индекси

ТУРКИСТОН

Обуна сони

2001 йил учун (ойлар бўйича)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Қаерга (почта индекси) (манзилгоҳ)

Кимга (Фамилияси, исми ва отасининг исми)

ФМТ-1

п.в	Жойи

Нашрга етказиш варақаси 203 Нашр индекси

ТУРКИСТОН

Обунани янги манзилга юбориш	Баҳоси	сўм	обуна сони
	Баҳоси	сўм	

2001 йил учун (ойлар бўйича)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Қаерга (почта индекси) (манзилгоҳ)

Кимга

Islohot va ta'lim

ЁШЛАРИМИЗНИНГ ИНТЕЛЛЕКТУАЛ САЛОҲИЯТИ

Таҳририятимиз республикамизнинг нуфузли олийгоҳларидаги янгиликлар билан муштарийларни мунтазам равишда таништириб боришга аҳд қилди. Саҳифамизнинг бугунги меҳмони — Ўзбекистон Давлат жаҳон тиллари университети проректори Маннол НИШОНОВ.

— Ўзбекистон Давлат жаҳон тиллари университети минтақамиздаги хорижий тиллар мутахассислари, жумладан, таржимон-референтлар ҳамда халқаро журналистлар тайёрлайдиган ягона олийгоҳ ҳисобланади. Мустақиллик йилларида университетимиз элчихона ва таълим муассасаларига ўн минг нафар мутахассис-кадр тайёрлаб берди. Ҳозирги кунда таълим-тарбия жараёнида асосий эътиборимизни талабаларга чет тилларини ўргатишга қаратганмиз. Ва бу ишда хорижлик йигирма нафар профессор-ўқитувчи бизга кўмаклашмоқда. АҚШ, Германия, Миср, Япония, Италия, Хитой, Покистон, Индонезия, Австрия давлатларидан келган тилшунослар билан талабаларимиз аллақачон тил топишишган.

Университетимизнинг моддий-техника базаси мустаҳкамланмоқда. Шунингдек, махсус адабиётлар ва замонавий техника воситалари, жумладан, компьютер, лингафон, аудио, видео аппаратлари ва телевизорлар билан жиҳозланган тил марказларимизда ёшларимиз интеллектуал салоҳиятларини оширмоқдалар.

Кутубхонамиз фонди йилдан-йилга янги адабиётлар билан бойитиб борилмоқда. Масалан, жорий йилда ўн беш миллион сўмлик янги дарслик ва ўқув адабиётлари сотиб олдик. Яна шуни таъкидлаш керакки, таълим муассасамиз қошидаги академик лицейимизда шаҳримиздаги мактабгача тарбия муассасалари ва академик лицейлар учун мўлжалланган махсус кутубхона ташкил этилмоқда.

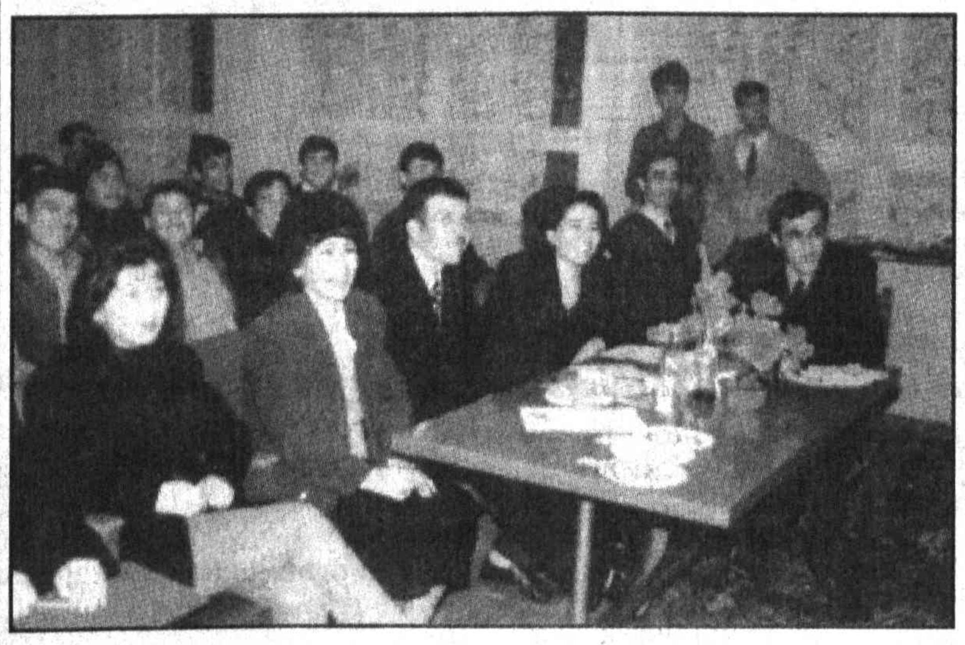

ЎзДЖТУ жамоаси мамлакатимизда фаолият кўрсатаётган элчихона ва ваколатхоналар билан доимий равишда ҳамкорликда ишлаяпти. Улар билан бевосита алоқаларимиз туфайли сўнгги йилларда ўнлаб домлаларимиз Франция, Англия, Германия, Австрия, Миср, Греция мамлакатларида тажриба алмашиб қайтишди. Айни пайтда уч нафар ўқитувчимиз Францияда янги дарслик ёзиш устида чет эллик ҳамкасбларимиз билан биргаликда иш олиб боряпти. Шунингдек, турли жамғармаларни ("Умид", "Улуғбек"...) танловида ғолиб чиққан қирқ саккиз нафар талабамиз айни пайтда хорижда ўқимоқда. Бизнинг олий ўқув юртимиз мамлакатимизда фаолият кўрсатаётган барча хорижий тилларга ихтисослашган институт ва факультетларни намунавий ўқув дастур ва режалари ҳамда адабиётлар билан таъминлайдиган ягона марказлашган университет ҳисобланади. Бу борада Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги билан бир юз саксондан ортиқ шартномалар туздик.

Яна бир гап. ЎзДЖТУда иқтидорли талабалар кўпчиликни ташкил этади. Яқинда таржимонлик факультетининг талабалари Саодат Рисқиева Президент стипендиясини, Гулноза Абдуазимова ва Нигора Каримова ҳамда немис филологияси факультети талабаси Даурен Сарибоев, француз филологияси факультети талабаси Константин Машенков Навоий стипендиаси совриндорлари бўлишди. Бу ютуқларимизни қўлга киритишмизда Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби Жамолиддин Бўроновнинг ҳиссаси каттадир.

Хуршида НАЗАРОВА, Гулида АБДУЛЛАЕВА суҳбатлашишди

Janubiy Koreya taassurotlari

ИЛМ — ДУНЁГА ЭШИК ОЧАДИ

"Устоз" жамғармасининг Хосео университети билан келишувга мувофиқ, мамлакатимиз олий ўқув юртлари ректорларидан таркиб топган делегация Жанубий Кореяда бўлиб қайтди. Махсус мухбиримиз Файзулла Эшқулов Тошкент аэропортида уларнинг бир гуруҳи билан суҳбатлашди.

— Бизнинг делегациямиз бир ярим ҳафта мобайнида ўн минг саккиз юз нафар талаба ва магистрант таҳсил олаётган Хосео хусусий университетининг таълим тизимини синчковлик билан ўрганди, - дейди делегация раҳбари, Тошкент тўқимачилик ва енгил саноати институти ректори, профессор Ҳалима Алимова. — У ерда олийгоҳ мураббийларининг асосий эътибори илмий тадқиқот ишларига қаратилган. Худди бизнинг мамлакатимиздаги янги ишга туширилган академик лицей ва коллежлардаги сингари корейс ёшлари ҳам замонавий жиҳозланган кенг ва ёруғ хоналарда сабоқ олишар экан. Бундан ташқари Хосео хусусий университетига ҳомийлар жуда катта моддий ёрдам кўрсатиб туришаркан. Айни пайтда унинг бир йиллик бюджети олтмиш миллион АҚШ долларини ташкил этаяпти.

Делегация аъзоси, Тошкент Автомобиль йўллари институти ректори, профессор Сарвар Қодировнинг таъкидлашича, корейс ёшлари — ўзбек ёшларидай илмга чанқоқ, тиришқоқ ва маданиятли йигит-қизлар саналар экан.

— Ишонсангиз, Хосео университети биноларининг залларида бақириб-чақириб ёки сигарета чекиб юрган талабаларни учратмадим, олийгоҳ ҳовлисида бир дона папирос қолдиғини кўрмадим, -дейди С.Қодиров. — Аудиториядаги столларга чизилмаган, расм солинмаган, ҳаммаёқ ярақлайди. Шунингдек, тўртта талабага битта компьютер тўғри келади. Ва барча компьютерлар "Интернет"га уланган. Талабаларнинг асосий диққат-эътибори эса компьютер ва инглиз тилини ўрганишга қаратилган.

Ҳатто, талабалар уйида ҳам махсус компьютер синфлари ишламоқда. Ётоқхоналарига оёқ кийимимизни ечиб кирдик. Бу жиҳатларни бизнинг олий ўқув юртларимизда ҳам тадбиқ этишга бугун зарурат туғилмоқда.

Делегация аъзоси, Тошкент Кимё-технология институти ректори, профессор Нусрат Парпиевнинг айтишича, уларда ҳам бошланғич олий таълим (бакалаврлик) тўрт йилга мўлжалланган, аммо юқори натижаларга эришган иқтидорли талабалар уч йилда ҳам диплом олишлари мумкин экан.

ИҚТИСОДЧИ КАДРЛАР ЎЧОҒИ

— Андижон Муҳандислик иқтисодиёт институти бугунги кунга келиб банк ходимлари, молиячи, иқтисодчи, менежер, маркетолог ва муҳандис кадрлар тайёрлайдиган мамлакатимизнинг йирик марказларидан бирига айланди, — дейди ректор, иқтисод фанлари доктори, профессор Абдулазиз СОТВОЛДИЕВ.

— Олийгоҳимиз бундан роппа-роса саккиз йил аввал ташкил топганди. Ўтган даврда ташкилот ва муассасаларга 5 минг нафар малакали мутахассис етказиб берилди. Айни пайтда эса бошқарув, иқтисодиёт ва муҳандислик факультетларида ўқиётган 3 минг 54 нафар талабага 220 нафар профессор ўқитувчиларимиз илм сирларини ўргатаётир.

Мустақиллик даврида вилоятимизда бошқа соҳалар билан бир қаторда автомобиль саноати ривожланди. Ўтган қисқа даврда биргина автомобиль эҳтиёт қисмларини ишлаб чиқаришга ихтисослашган 9 та завод ишга туширилди.Ана шу корхоналарнинг ҳам кадрларга бўлган талабини қондириш бизнинг институтимиз зиммасида. Жорий йилда автомобилсозлик корхоналари ва ҳиссадорлик жамиятларига 480 та бакалаврни ишга жойлаштирдик. Битирувчиларнинг 20 нафарини танлов асосида магистратурага қабул қилдик. Ёшларимизни баркамол кадрлар қилиб тарбиялаш педагогик жамоамизнинг бош мақсади ҳисобланади. Шу туфайли институтимизда ёшларимизга ўз истеъдодларини рўёбга чиқаришлари учун шарт-шароитлар яратиб бераяпмиз. Жумладан, талабаларимизга захираси 100 минг нусхани ташкил этган кутубхона, Интернет тармоғи ва компьютер заллари хизмат кўрсатмоқда.

Хуллас, амалга ошираётган ишларимиз ёшларни баркамол кадрлар қилиб тарбиялашга хизмат қилади.

Барно ТЕШАБОЕВА, Нилуфар АЗИМОВА ёзиб олишди

ЎЗБЕК ДИЗАЙН БАЙРАМИ

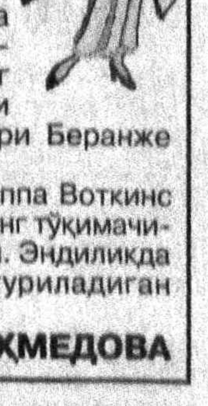

Яқинда пойтахтнинг марказида янги қурилган "Inkonel" бизнес мажмуасида ўзбек дизайнерлари, моделерларининг танлови бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистоннинг ўн бирга яқин моделер дизайнерлари куч синашди. Бу кун айниқса "Аёл ҳақида афсона" муаллифлик коллекцияси учун танловда ғолиб чиққан Дина Сайфийнинг ҳақиқий истеъдодини очиб берди.

Танловда Ўрта Осиёнинг XIX аср охири, XX аср бошларидаги кийим-кечак кўргазмаси акс эттирилган фотокўргазмаси ҳам намойиш этилди. Бу танловнинг ўтказилишида Буюк Британия давлатининг Ўзбекситондаги элчихонаси, шу элчихона ҳузуридаги маданий ишлар билан шуғулланувчи Британия кенгаши, машҳур Керри энд Браунд консалтинг компанияси жонбозлик кўрсатди.

Буюк Британиянинг Тошкентдаги элчиси Кристофер Ингэм жаноби олийлари элчихона туҳфасини, яъни таниқли заргар Левон Авакян томонидан оқ ва сариқ тилладан ишланган, вазни 18 қиротли тўғноғичини танлов ғолибига тантанали равишда тақдим этди. Тадбирга мўйна бўйича россиялик дизайнер Ирина Крутикова, Валлео Кутюр модалар уйининг президенти Хак Валлео, Живанши модалар уйининг ҳудудий менеджери Беранже Сальдубьер меҳмон бўлдилар.

Англиялик машҳур дизайнер Филиппа Воткинс мухбиримизга берган жавобида бизнинг тўқимачилик имкониятлармиз мўллигини айтди. Эндиликда бундай танлов ҳар йили ўтказиб туриладиган бўлди.

М.АҲМЕДОВА

АЛЬФРЕД НОБЕЛНИНГ УЛКАН МЕРОСИ

10 декабрда XX асрнинг сўнгги Нобел мукофотлари топширилади

Нобел мукофоти Швед ихтирочиси ва саноатчиси Альфред Бернхард Нобел томонидан таъсис этилган. Унинг отаси Эммануэль Нобел, сувости минасини кашф қилиб, ўтган асрнинг 50-йилларида рус армиясига қарши урушда фойдаланган. Кичик Нобел ҳам отасининг ишини давом эттирди.

У Россияда нитроглицерин номли портловчи модда ишлаб чиқариш технологияси билан таништач, уни саноат ишлаб чиқаришига жорий этди. Кейинчалик эса бу моддага Буюк Британияда «динамит» деган умумий ном берилиб, патент олинди.

Шундан сўнг Альфред Нобел бутун Ғарбий Европада динамит ишлаб чиқаришни ўз назоратига олди ва динамит бозорида ҳақиқий монополист бўлиб қолди. Бироқ Альфред Нобел ўз фаолиятини фақатгина портловчи моддалар ишлаб чиқариш билан чеклаб қўймади. У, шунингдек, 1876 йилда акалари Роберт ва Людвиг билан биргаликда Бокуда «Ака-ука Нобелларнинг ширкати» номли нефть саноати корхонаси қурди. Бу корхона кейинчалик Россиядаги энг

йирик нефть саноати компанияси бўлиб қолди.

Нобел нефть ва портловчи моддалар ишлаб чиқаришдан орттирган бойлигини нафақат физик ва химикларга, балки врачлар, адабиётшунослар ва тинчликпарварларга ҳам берилишини васият қилиб кетди.

Ўз ўлими олдидан қилган васиятига биноан унинг маблағи асосида махсус мукофот фонди ташкил этилиб, унга Нобелдан мерос бўлиб қолган бойликлар, акциялар, облигация ва заёмлар асос бўлди. Улардан келадиган фойда эса ҳар йили беш қисмга бўлиниб, мукофот тариқасида берилди.

Нобел мукофоти биринчи марта 1901 йилда берилган эди. Шундан бери ўтган 99 йил давомида бир неча юзлаб у ёки бу соҳада маълум бир кашфиёт яратган одамлар унга сазовор бўлдилар.

Мазкур мукофотни топширувчи институт анча консерватив бўлсада, бугунга келиб унинг фаолияти қисман ўзгарди. Жумладан, 1968 йилда Альфред Нобелнинг хотираси ва Швеция давлат банкининг уч юз йиллик юбилейи муносабати билан иқтисод соҳасида ҳам бу мукофот бериладиган бўлди. Бу мукофот ҳам Нобелнинг бошқа мукофотлари каби бир хил асосда ва бир хил миқдорда берилади.

Нобел мукофоти унинг таъсисчиси Альфред Нобелнинг сурати туширилган олтин медал, диплом ва маълум миқдордаги пул чекидан иборатдир. Мукофот пулининг миқдори Нобел фондининг йиллик фойдасига қараб, ўзгариб туради. Агар у бундан 30-40 йил илгари 30 - 70 минг АҚШ доллари миқдорида бўлган бўлса, ҳозирга келиб, у анча кўпайди. Масалан, физика соҳасида Нобел соҳиби бўлган уч нафар олим – россиялик Жорес Альферов, америкалик Герберт Кремер ва Жек Килби биргаликда 750 минг АҚШ долларини бўлишиб олса, адабиёт соҳасида бу юксак унвонга сазовор бўлган хитойлик ёзувчи Гао Синьцзян қарийб 1 миллион АҚШ доллари миқдорида мукофот пули олади.

Физика, химия ва иқтисод соҳасидаги Нобел мукофотини Стокгольмдаги Швеция Фанлар Академияси топшириш ҳуқуқига эга бўлса, тиббиёт соҳаси бўйича мукофотни Стокгольмда жойлашган қиролича Каролина номидаги Тиббиёт-хирургия институти, адабиёт соҳасида Швеция Академияси, тинчлик соҳасида эса Норвегия Парламенти қошидаги Нобел мукофоти қўмитаси топширади.

Нобел мукофотига номзодларни эса тор доирадаги ваколатли шахслар кўрсатиш ҳуқуқига эга бўлиб, уларнинг таркибига Нобел мукофоти соҳиблари ҳам кириши мумкин.

Ҳар хил гап-сўз ва таъсир ўтказишга бўлган уринишлардан қочиш учун ушбу юксак мукофотга кўрсатилган номзодларнинг номи қатъий сир тутилади ва улар расман эълон қилингунча ошкор қилинмайди. Мукофотга тавсия этилган номзодлар иши ўта махфий равишда кўриб чиқилади ва мукофот топширилиши ҳақидаги қарор юзасидан ҳеч қандай шикоят қабул қилинмайди. Ушбу мукофотга ирқи ва миллатидан қатъий назар ҳар бир киши тавсия этилиши ва унга сазовор бўлиши мумкин. Нобел мукофоти марҳумларга берилмайди.

Нобел мукофотини тантанали топшириш маросими ҳар йили Альфред Нобел ҳалок бўлган 10 декабр куни Стокгольм ва Ослода бўлиб ўтади.

Бу йил - XX асрнинг сўнгги Нобел мукофотига тинчлик соҳасида

Jahon jarayonlarida

Жанубий Корея Президенти Ким Дэ Чжунг, адабиёт соҳасида ҳозир Парижда яшаётган хитойлик ёзувчи Гао Синцзянь, физика соҳасида россиялик Жорес Алферов ва америкалик олимлар Герберт Кремер ва Жек Килби сазовор бўлди. Медицина бўйича эса Нобел мукофотини Паркинсон ва депрессия касаллигини даволаш усулини топган америкалик медиклар Арвид Карлсон, Пол Грингард ва Эрик Кандел қўлга киритишди.

Кимё соҳасида ҳам Нобел мукофоти икки нафар америкалик Алан Д. Хеегер, Алан Г. Макдаймид ва бир нафар япониялик олим Хидеки Сиракавага насиб этди. Иқтисодиёт бўйича ўтаётган асрнинг сўнгги Нобел мукофотига ҳам америкалик иқтисодчилар Жеймс Хекман ва Дэниел Макфадден сазовор бўлди.

Алишер ҚАЮМОВ

ВАТАННИ ҚЎРИҚЛАР ЙИГИТНИНГ МАРДИ

(Аскарлар ҳузуридан репортаж)

Ҳарбий бўлинмага кириб борганимизда атрофни ғира-шира қоронғулик қоплаган, аскарларнинг шахдам қадам ташлашларидан ер зирилларди. Ҳарб машқларини қийналмай бажараётган йигитларни кўриб, улар Ватаннинг мард посбонлари эканлигига яна бир карра амин бўлдик.
— Бир, икки, ўнгга!
— Бир, икки, чапга!
— Рота, ростлан!
Йигитлар саф тортишди. Бари Алпомиш келбат... Бари норғул...

ЎЗБЕК ЎҒЛОНИ!

Армия сафида хизмат қилиш муқаддас бурчинг эканлигини яқин-яқингача ота-онанг, дўстларинг уқтирар эди. Ўша кун етиб келди. Бугун АСКАР деган шарафли ном билан сени чақиришади. Қалбинг ғурурдан энтикади...

Дарҳақиқат, томирида мард Жалолиддин Мангуберди, қўрқмас Темур Малик каби ота-боболар қони жўш ураётган бу йигитларга Ватан ҳар қандай шароитда ҳам суянади... Миллатнинг тиргаги улар...

ВАТАН МЕНИКИДИР...

Шу ўйлар билан аскарларнинг яшаш шароитини кузата туриб, бир нарсага ишонч ҳосил қилдикки, темир интизом ўрнатилган бўлса, қўшин аскарлари қудратли ва енгилмас бўлади.

— Аскарларимиз учун барча шароит яратиб берилган, - дейди қисм командири Баҳром Ғойипов. — Улар ҳар қандай топшириқни қойил қилиб бажаришади.

Ҳа, Ватан меники... Ҳар тонг шу сўзни такрорлаб уйғонамиз. Ватаннинг чинданда буюклигига иймон келтирамиз.

СОҒИНЧ...

Танаффус пайтида аскарлар билан суҳбатлашдик.

— Хизматни бошлаганимга етти ой бўлди, - дейди фарғоналик оддий аскар Шерзод Дадажонов. — Кўп дўстлар орттирдим. Тўғри, ота-онам, дўстларимни соғиндим. Бироқ, командирлардан, хизматдош дўстларимдан ажралиш мен

учун оғир.

Суҳбатимизга наманганлик Фурқат Ғаффоров қўшилди:

— Ватан посбони бўлиш менинг болаликдаги орзуим эди. Болалар билан "аскар, аскар" ўйнардик. Бугун орзуларимга етдим. Эгнимда ҳарбий либос. Командирлар билан ҳарбийча саломлашамиз. Ҳарбий хизмат ҳаётимдаги энг унутилмас лаҳзалар бўлиб қолишига ишонаман.

— Хизматни ўтаётганимга энди қирқ кун бўлди, — дейди андижонлик оддий аскар Элмурод Сиддиқов. — Ўтган куни ҳарбий қасамёд қабул қилдик. Ота-онам, халқим, дўстларим ишончини албатта оқлайман.

Элмуроднинг сўзларидаги ушбу ифтихор эндигина ҳарбий хизматни бошлаган Абдуғофир Умаров, Рустамжон Қирғизбоев, Акрам Ҳасановларнинг сўзларида ҳам яққол сезилади...

Аскарлар билан суҳбатдан сўнг офицер Тўлқинжон Аҳмадалиев бизни бўлинма ётоқхоналари билан таништирди.

Деворида кунлик жадвал осилган. Ҳаммаёқ топ-тоза. Ўринлар дид билан йиғиштирилган.

— Дарсхоналаримиз керакли фанга ихтисослашган, - дея изоҳ берди ҳамроҳимиз.

Хоналардаги жиҳозлар, ётоқхоналардаги имкониятнинг кенглиги, ошхонадаги овқатларнинг сифатлилиги бу ерда — армиямизда аскарларга эътибор юксак даражада эканлигини кўрсатиб турибди.

Зиёда АШУРОВА,
"Туркистон" мухбири

ДЕКАБРЬ

1

Ёмғирлар — осмоннинг дарди...
Бедаво!
Терлаган боғларга етишмас
Ҳаво.
Юрагимни ёриб чўзилар бунча,
Бу,
Маҳзун наво...

Йиртиқ кўрпа каби намчил кўчалар,
Қаҳратон қаҳрини сочади — шитоб!
Дарахтлар бағридан чиққан қўлчалар
Кўрпага чўзилиб тортади азоб.
Мен бу маҳзунликда адашдим узоқ,
Хотирам қабридан ўрлади кадар...
Сенинг келмаслигинг билардим, бироқ
Чидаб бўлмаяпти баҳорга қадар.

2

Ерга қулаб тушади япроқ —
Катта энам озғин кафтидай.
Чинорларни босади титроқ
Изғириннинг беҳис забтидан.
Ҳўл боғларнинг нидоларига,
Ўхчиб-ўхчиб жўр бўлар йўлак.
Бу сир аён Худовондига
Борлиқ бунча тўзғин — чирпирак.

Мен тентийман,
Гуноҳкорга хос!
Паришон ҳол,
Кўзларимда нам...
Япроқларни босдимми, бехос
Инграр гўё раҳматли Энам.

Қўчқор НОРҚОБИЛ

Камалак

«Туркистон» қаҳвахонаси

"Кўчаларинг"ни битта айт"

Анвар ҒАНИЕВ — хушовоз хонанда. Қўшиқлари мухлислар қалбидан жой олган. Камолахон, Зилолахон ва Сарварбекларнинг севимли отаси.

— Санъат оламига кириб шуҳрат қозониш оғир, сизнинг бу йўлдаги устозларингиз кимлар?

— Мактабда ўқиб юрган пайтларимда санъатга бўлган қизиқишимни сезган отам менга рубоб олиб берган эди. Мен устоз санъаткорларимизнинг қўшиқларини куйлашни эплолмасам-да, хиргойи қилиб юрардим. Кейинчалик Маданият олийгоҳига кириб, Матназар Худойназаров, Аҳмаджон Турсунов каби устозларнинг қўлида таҳсил олдим. Улардан ташқари марҳум Эгамқул Хўжамқуловни ҳам ўзимга устоз деб биламан. Ана шу устозларим кўрсатмалари мени санъат оламига етаклади.

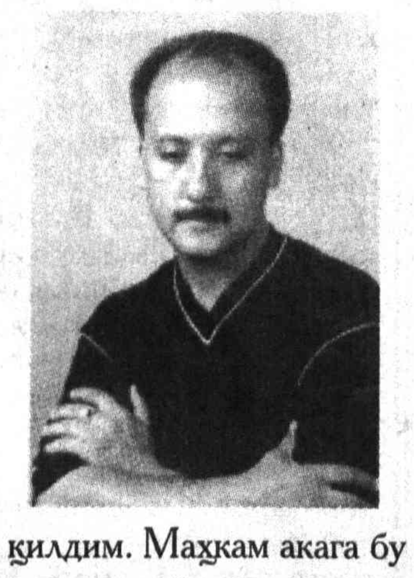

— "Кўнгил кўчалари" видеофильмидаги қўшиғингизнинг яратилиши ҳақида сўзлаб берсангиз...

— "Жайрон"ни ижро этганимда видеофильм режиссёри Маҳкам ака Муҳамедов ва муаллиф Машраб Бобоевлар бу қўшиғимнинг дастлабки мухлиси бўлишган. Бир куни Маҳкам ака: "Анваржон, бир видеофильм устида иш олиб боряпмиз, шунга бир қўшиқ басталагин",- деб қўлимга қўшиқ матнини берди. Юксак масъулиятни бўйнимга олдим ва қўшиқ қилдим. Маҳкам акага бу жуда ҳам ёқиб тушди ва видеофильмда янграйдиган бўлди.

—Мухлисларингиз асосан қайси ёшдагилар, деб ўйлайсиз?

— Ҳар бир қўшиқни ўз мавзусига қараб тингловчиси бўлади. Бир куни кўчада кетаётсам жажжи боғча болалари "Кўчаларинг бисёр-бисёр" деб хиргойи қилиб юришган экан. Катта-катта концертларда ёши етмиш-саксонга бориб қолган қариялар дуо қилиб: "Кўчаларинг"ни битта айт ўғлим", - деб ўтиришади. Мен хурсанд бўламан.

Жамшид ТОШҚУЛОВ суҳбатлашди

"Zulfiya" mukofotiga nomzodlar

ЧОРЛАР СЕНИ НУРЛИ КЕЛАЖАК

Нафиса АБДУЛЛАЕВА — Тўрткул туманидаги 30-гимназия битирувчиси. Республика болалар ва ўсмирлар газетаси "Тонг юлдузи"нинг жамоатчи мухбири. Рақс ва спорт билан мунтазам шуғулланади. Тўрткул телевидениеси "Тинейжер" кўрсатуви бошловчиси, мактаб "Мунозара клуби" ва "Нафосат" деворий газетаси мутасаддиси, ҳаваскор рассом... энг муҳими, у аълочи ўқувчи...

"Оддий мактаб ўқувчисига шунча жамоат ишлари оғирлик қилмасмикан?"— оқ сариқдан келган, қарашлари тийрак, узун бўйли, кийиниши ўзига мос тушган, чўрткесар, сўзидан хийла ўзига ишонган қиз эканлиги шундоқ кўриниб турган Нафиса Абдуллаева билан суҳбатлашганимда биринчи миямга келган фикр шу бўлди. Бироқ, у мен ўйлаганимдан кўра кўпроқ билимга эга эканлиги, тенгдошларига қараганда ўта тиришқоқ ва зийрак эканлигини сездим.

Ватан — тушунчаси Нафиса учун шунчаки бир гап, баландпарвоз сўз эмас. У "Тонг юлдузи", "Жеткиншек" газеталарида, "Жайҳун" журналида эълон қилган қатор мақолаларида Президентга хат ёзган Машҳура исмли қизалоқ, Америкада Ўзбекистон байроғини кўриб йиғлаб юборган Райҳон исмли тенгдоши ҳақида ёзади. Ҳаммасида Ватандан фахрланиш, Истиқлолдан миннатдорчилик туйғулари барқ уриб турибди. "Ватанни дил-дилдан ҳис қилсанг, бурч ва масъулиятини садоқат билан адо этсанггина —унинг фарзандиман, дейишга лойиқсан", дейди у. Унинг Юртбошимиз ҳаётига таҳдид солган бир гуруҳ ёт унсурлар ҳақида нафрат билан "Гуллаётган юртни, жипс яшаётган халқни, улуғ Ватанимни кўролмайдиган ғанимлар, юртфурушлар бор экан, кекса бобо-бувиларим, ота-оналарим каби менинг кўнглимни ҳам хавотир чулғади, ғазабим ошди" деган сўзларни ўқир экансиз, мана шундай фарзандлари бор элнинг келажаги порлоқ эканлигига яна бир карра имон келтирасиз.

"Менинг ёшимда отаонам ҳатто қишда ҳам далада этак судраб юрган. Мен бўлсам ўзимга ўхшаган илғор қизлар билан Давлат мукофотини олиш учун катта давраларда қунт ва маҳоратимни, билимимни синовдан ўтказиб, бўйлашиб турибман. Бир замонлар оддий калькулятор мурватини бураш юксак орзу-хаёл бўлган бўлса, ҳозир мен компьютерлаштирилган, юксак замонавий жиҳозларга эга, ихтисослаштирилган гимназияда таҳсил оляпман. Замонавий синфхоналарда ўтириб, лингафон билан чет тилларни ўрганяпмиз, компьютер билан "тиллашяпмиз". Ака-опаларимиз "Умид" гранти билан Европа мамлакатларининг машҳур дорилфунунларида таҳсил оляптилар. Бу имкониятни бизга Мустақиллик берди. Юртбоши берди, Ватан берди. "Энди билаяпман, 1991 йил 1 сентябрь Ўзбекистон Мустақиллиги эълон қилинганда бизнинг бахтимиз, келажагимиз ҳам эълон қилинган экан", — дейди Нафиса

Зулфия номидаги Республика Давлат мукофотига Нафиса Абдуллаеванинг номзодини ҳар томонлама лойиқ деб билган устозлари унинг келажагига умид билан қарашади.

Гулчеҳра РАҲИМОВА,
Қорақалпоғистон Республикасида хизмат кўрсатган маданият ходими

Tuhfa

ТУВАКДАГИ ГУЛ

Ташқарига чиқолмайди у,
Чиқса агар қурийди буткул.
Шунинг учун дераза узра
Мўралайди тувакдаги гул.
Нима қилсин, шундай шароит,
Унга қафас заррин панжара.
Вовиллайди, занжирланган ит,
Кўринади шундай манзара.
У қўрқади юлдуз сеҳридан,
Ҳам қуёшга боқолмайди тик.
Эҳ бечора, шу ҳолинг билан,
Ўйлайсан-да, юргандай тирик.
... Қўрқа-писа дераза узра,
Мўралайди тувакдаги гул.

Пардабой ТОЖИБОЕВ

Азиз мухлислар! Сизни "Ёшлар" телеканали ва "SARFAROZ" фирмаси 15 декабрь соат 18.00 да "Зарафшон" концерт залида, Янги йил арафасида ўтказиладиган

"ДИРИЖАБЛЬ-ШОУ"ГА

ТАКЛИФ ЭТАДИ!

УШБУ ШОУ 31 ДЕКАБРЬ КУНИ "ЁШЛАР" ТЕЛЕКАНАЛИДА НАМОЙИШ ЭТИЛАДИ

ДАСТУРДА:
Руслан ШАРИПОВ
"ХЎЖА" гуруҳи
Мирза ХОЛМЕДОВ
Равшан СОБИРОВ
Севара НАЗАРХОН
Улуғбек ОТАЖОНОВ
"БОЛАЛАР" гуруҳи
Отабек МАДРАҲИМОВ
"БАЙРАМ" гуруҳи
"БЎСТОН" гуруҳи
Аваз ОЛИМОВ
Жаҳонгир ОТАЖОНОВ
Даврон ЭРГАШЕВ
Анвар САНАЕВ
"ЖОНИМ" гуруҳи
"ФИРДАВС-Н" гуруҳи
Диёрбек МАҲКАМОВ
ва бошқалар

ИШТИРОК ЭТАДИЛАР!

Муҳлисларни қизиқарли тамоша ва байрам дастурхони кутмоқда. Бундай ШОУ ҳали бўлган эмас. Билетлар "Зарафшон" концерт зали кассасида сотилмоқда.

Мурожаат учун телефонлар: 100-63-75, 132-16-52
Ахборот кўмакчи — "Туркистон" газетаси

Ibrat

ЮЗ ЁШ ТЎЙИ

"Юртимизда эл кўп, маскан кўп, донг қолгудек боғи эрамлар. Ҳар бирида яшар нур чеҳра, оқил, сипо, вазмин одамлар", - дея ёзган эди шоир.

Ҳа, юртимизда кўпни кўрган, доно ва донишманд, шу фазилатлари билан ёшларга ибрат бўлаётган, тўғри йўл кўрсатаётган отахону онахонлар кўп.

Сирдарё вилояти Боёвут тумани "Тараққиёт" жамоа хўжалигида яшаётган асрни қаритган Эгамберди бобо саксон ёшли умр йўлдоши Ойқиз момо билан ҳаётда ҳар хил тўйларни кўп кўришган. Улар 6 ўғилни улғайтириб, 5 қизни узатишди. 55 невараю 60 дан ортиқ чевараларнинг қанчаси уйланди, нечтаси яхши ниятлар билан узатилди – пиру бадавлат қариялар саноқда адашиб кетишади. Юз ёшга тўлганда, мустақиллигимизнинг тўққиз йиллиги арафасида Эгамберди бобонинг ҳаётида яна бир ўзига хос тўй бўлди. Бобонинг юз ёшлик тўйи невaралардан Баҳромжон-Шоирахон, Акмалжон-Шаҳнозахон, Маҳмуджон-Ёдгоройнинг никоҳ ҳамда чевaралардан Хуршиджон, Достонбек, Асилбекларнинг суннат тўйларига уланиб кетди.

– Тўйларнинг энг эсда қоладигани юз ёшда бўлар экан, - дейди Эгамберди бобо ҳазил аралаш ва дуо қилади: – Юртимиз тинч бўлсин, тўйлар кўпаяверсин!

Нуриддин МАҲКАМОВ

БОШҚОТИРМА

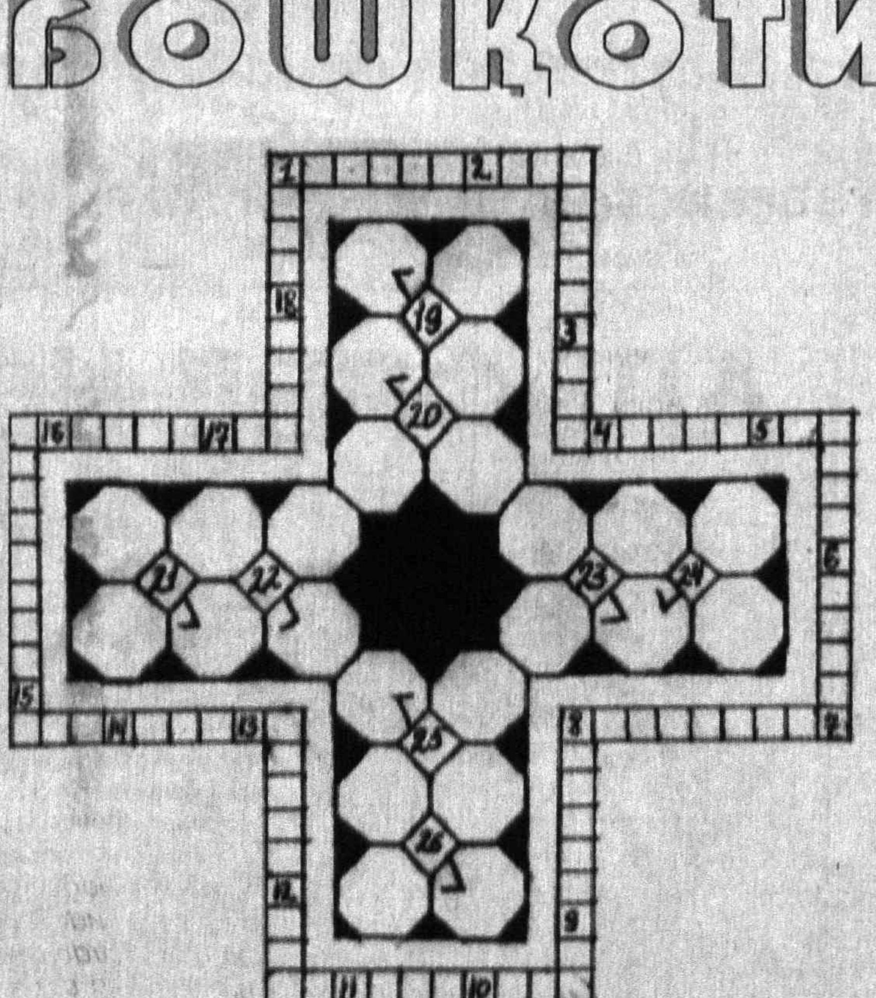

1. Нон шаҳри. 2. Иссиқликни ўлчайдиган асбоб. 3. Денгизга ўхшамайди, бироқ тўлқини бор. 4. Канада пойтахти. 5. Йўловчи ташиш транспорт тури. 6. Бисот солинадиган идиш. 7. Қурбақанинг салласи. 8. Сув гули. 9. Хушбўй ўсимлик. 10. Сўз устаси. 11. Миср пойтахти. 12. Беруний кашф этган қитъа. 13. Ёзувсиз харита. 14. Орқ рангпар одам. 15. "Шаҳзод" гуруҳининг қўшиқларидан бири. 16. Испания пойтахти. 17. Океанда яшовчи жонивор. 18. Жундан тўқиладиган тўшама шолча.

Соат мили йўналишида кўрсатилган катакдан рақам атрофида: 19. Еса ҳам, емаса ҳам оғзи қон. 20. 2000 йил "Осиё кубоги" ўйинларида фаол қатнашган терма жамоа. 21. Билимдон, зукко киши. 22. Мақолдан: "Бола азиз, ... ундан азиз". 23. "Ҳамза" номидаги академик драма театри актрисаси ... Эшонтўраева. 24. Ўғил болалар исми. 25. Юлдуз Усмонованинг қўшиқларидан бири. 26. Заҳарли ҳашорат.

Тузувчи: Саидакбар МАННОНОВ

Туркистон
МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИНИНГ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ

Бош муҳаррир: Салим АШУРОВ

Таҳрир ҳайъати: Комил ЮСУПОВ, Аслиддин БОЛИЕВ, Юсуф ЖЎРАЕВ (Бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари), Рустам ҚОСИМОВ, Баҳодир МАХСИТОВ, Ислом ҲАМРО (Бош муҳаррир ўринбосари), Ғайрат ШОУМАРОВ, Авазхон СОДИҚОВ, Бобомурод РАЙИМОВ (Масъул котиб), Анвар ЖАББОРОВ, Насриддин МУҲАММАДИЕВ, Шоазим МИНОВАРОВ, Ғаффор ҲОТАМОВ, Абдуғани ЖУМАЕВ

Манзилимиз: 700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32.
Қабулхона 133-89-61
133-95-97
Реклама бўлими 133-79-69

Навбатчи муҳаррир: Шавкат АЛЛАНАЗАРОВ

Таҳририятга юборилган материаллар қайтарилмайди.

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонасида чоп этилди

Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41
Буюртма Г. — 1010.

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012.
Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А-2.
Босишга топшириш вақти-20.00
Топширилди-21.00
1 2 3 4 5 6